

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1971 чыл
Январь
24
Воскресенье
№ 20 (8480).
Өртөө 2 көп

АПРЕЛЬ 17-ДЕ—КОММУНИСТИГ СУББОТНИК

Москваның Ленинчи комсомол аттыг автозаводунуң ажил-чиннары, инженерлери болгаш албан-хаакчылары апрель 17-де коммунист субботникти эрттерин шиптирлөөн. Ол хун бүдүрүгө 400-тен азыраак «Москвич» автомобиль-бүдүрүп үндүр, а ажилдап алган акшаны чаа беш чылдын фондунга шилчидер. Автозаводчулар партияның XXIV съездинин ажилын чаа-чаа күш-ажалты чедишкенин биле белгилээр болгаш апрель 17-де коммунист субботни-ке киржир деп, наймсалдык бүгү ажилчы чоннарын кыйгырган.

Москваның хой-хей бүдүрүгелеринин коллективтери бо эгелээшкенин изил-биле деткөөн. Оларнын арасында—Моск-ва-Сортировочная деповун демир-орукчулары, Владимир Ильич аттыг заводтун электромашина тудугулары, «Кызыл

пролетарийн» станок тудугулары, Щербаков аттыг тор-гу комбинатынын пос-тавичылары, тудугчулар бар. Олар шунтузу апрель 17-де коммунист субботнике үнөр.

Москвачыларын эгелээшкенин тутта калба-биле чүүл-дүгүлүп турар. Чикээ, Ташкент хоорайнын «Ташсельмаш» за-водунун болгаш «Юдуз» дээр дааранылга фирманын кол-лективтерин субботнике киржирин болгаш ажилдап алган акшаны чаа беш чылдын фондунга шилчидер дугайында шиптирлери чагыс үн-биле хулап алган. Инскениң прибор тудугчулары болгаш машина тудугчулары база ычтар ажилдап дээр.

Вильнюстун «Комунарс» заводунун коллектив апрель 17-де металл кестирер бежен станокту бүдүрүп үндүрер, ол хунуң бүгү дүгүзүндө бүдүрүгө чери кампа алган электр-энергия-биле ажилдап, а бүдүргөн продукция болгаш ажил төлөвири беш чылдын фондунга кирер Литваның өск-даа хой бүдүрүгелеринин ажилчынары болгаш албан-хаакчылары коммунист субботнике база киржир.

Москвачыларын инициативаны деткен митинг Азербай-джаның наймсалдык нефть ажилдап кылдыр Владимир Ильич аттыг аң улуг Ново-Баку заводунда болган. Анаа апр-ель 17-де хой санныг дериги халас септөөрин, заводтун дерискерин чаагайжыларын болгаш ногаанчыларын, 30 тон-на металл кескидиниң чыгарын шиптирлөөн.

Курган областа Шаринскинин автогетат заводу «Моск-вич» автомобилдериниң демир бешан насостары-биле найм-салдык автозаводчуларын хандырып турар. Бүдүрүлгенин ажилчынары болгаш албан-хаакчылары коммунист суб-ботнике аң идеркейгир киржир деп боттарынын шиптир-лөөн белгилээр.

Москвачыларын патриотчу эгелээшкенин деткөөн дуга-йында диннадылар өск-даа хоорайлардан база көзүп турар. (СЭТА).

ӨӨРЕНИКЧИЛЕРНИН ИДЕЙЛИГ КИЖИЗИДИЛГЕЗИ

Аныяк өскөнүн идеялиг кижизидилгезинче, оларны ком-мунистг үзөлгө кижизидеринче СЭКП доктаамал сагыш салып келген. Школа уругларын билиглерин үндешинери-биле чеп-сеглөп, коммунистг мөзү-шынарга, аажы-чаңчылдык комму-нистг үлгөр-чинизге, өзү-чурумунга кижизитишкан, хой-ниитичи база күш-ажылчы ажил-чорудулгага белеткеп турар. Совет школа бо бүгү арга, хевирлерин бот-боттарындан хоора көрбейн, харын чаңгыс аай боттут чүүл кылдыр боттандырып келген.

Школачыларын кижизидилгези хой талаалыг: өөредилге, иластан дашкаар ажил, пионер, комсомол, өөреникчилер ор-ганизацияларынын ажилы дээр өск-даа. Уругларын кичээл үе-зинде өөредир, иластан дашкаар ажилга кижизидер, а бүдү-рүгө өөредилгези-биле ажилдап белеткээр дээр болза, ол шын жээс болур ийик. Школачы сорулгазын чүгө өөредилге-биле кызыгаарлааш, кижизидилге ажилын оон хоора көрө чо-рук шын жээс.

Аныяктарын хой талаалыг калбак билигин чедиң албай тура, оларын коммунистг мөзү-шынарын дугайын чугаа-лаары берге дээрин В. И. Ленин айтып чораз.

Школа коллективтери уругларны өөредир, кижизидер хер-кене улуг үлүүн кирип келген. Чыл келген тудум хой санныг школа коллестивтери болгаш тус-тус башчылар өөредилге-ки-жизидилгези дээр көргүзүлгө чедиң ап турар. Өөредилге-ниң шынары бедип олурар.

Ленинчи юбилейниң эрткен өөредилге чылы уругларнын идея-политиктиг кижизидилгезин экинжидеринге улус салдар-ны чедирген. Кижизидилге ажилында чаа аргалар тытып келген. Эзген хой школалар иластан дашкаар кижизидилге ажилын экинжидер. Бот-тыкынтыр уран чыл көргүзүлгө, техниктиг чогалдыгынын делгелгелери, математика, химия, физиканың олимпиадалары — бо бүгү уругларнын чогалды-чы идеяниң көдүргөн.

Төрзөн чери өөренири, туризм болгаш спорт ажилы элзэн непертээр. «Ленинчи күзүлдүн оруу-биле» деп туристч похот-тарга республиканың барык-ла шунту школалары киришкен. Төрзөн Тываның делгем девискээринге 23 муң школачы экс-курсиялаан. Эрткен өөредилге чылынын чаксы даштанылга-зында ийи чус ажил школалары Ульяновски, Назань, Москва, Ле-нинград хоорайларда Ленинчи черлерге чораз.

Тандыкы Балгазын, Владимирова, Улуг-Хемниң Ан-Ту-ругда кадыкшылга болгаш өск-даа школаларда пионер ор-ганизацияларынын ажилы экинжидер. Республиканың элзэн хой школаларында Ленинчи залдар, музейлер, өрзөлдөр тургустун-ган. Ленинчи лекторийлер, аныяк марксистч клубтары ажил-дап турар. В. И. Ленинниң ажилдарын өөренири эрткендериниң үндешинерин уругларнын шиптирлөөн, коммунистг үзөлгө кижизидилгези улуг салдарны чедирип турар.

1970—71 өөредилге чылынын ийги уладуну эгелзэн. Пар-тияның XXIV съездинге уткуштур республиканың хой-хей школалары идея-политиктиг кижизидилгезин экинжидер, оңу перспективтиг план өзүгээр чорудуп турар. Чөөн-Хемчикте Чадаананың № 2 школаның (директору эш Л. И. Стрельцо-ва) кижиизидилге ажилынын планын ийи чыл хуузалыг кыл-дыр тургузуп, оңу ССРЗ-ниң тургустунгандан бээр 50 чылы-на тураскааткан.

Кызылдың № 2 болгаш Мөңгүн-Тайганың Мугур-Аксы орту-мак школаларында интернационалчы кижизидилге ажилын эки-организастаан. Интернационалчы клубтун кежигүннери акы-дуңа Моля Арат Республиканың школалары-биле чагаала-нып, быжык харылааны тургускан.

Кызылдың № 10 школаның башчылар коллектив эртен, кичээл бүдүрүп кижизидилгезин унуу-утказы, идеялиг салда-ры дээр улуг ажилды чорудуп турар.

Республиканың чамдын школаларында өөредилге-кижи-зидилгези ажилда четтестерин чол деп болбас. Чыл санында элзэн хой уруглар школалар хаара туттунмайн турар болгаш чаңгыс класска ийи чыл өөренир таварылгалар хой. Башчы-ларнын болгаш школа удуруткучуларынын арасында амгы үе-ниң негелдесинге дүүшкен быжык билиглер-биле уругларны чепсеглээринче шоолуг сагыш салбас чоруктар ам-даа бар. Өөреникчилерин бот-идеяниң сайзыратпайн турар, тех-никтиг херекселдерин ажилдап турары чедимче чоң. Мур-накчы дуржулганы негелдесиниң чер-черде улус өөредилге органдары кошкан организастаан. Кичээлдериниң идеялиг ут-на-шынарыне сагыш салышкын оңа чугула.

ВЛКСМ-ниң XVI съездин комсомолдун мурнунга аныяк өск-кени Ленинчи чагылгарга шыны кылдыр кижизидериниң чугула сорулгазын салган. Марксистч-Ленинчи теорияны шиптирлөөн алырында, хой-ниити амыдаралың болушун-нарын сайгарып билиринге аныяк өскени өөредир башчы-ларнын херээ.

Партияның XXIV съездин чоңушпаан. Коммунистг тур-гузуушкунуң чаа-чаа сорулгалары партия шиптирлөөн-шкан, мерген угаанын Ленинчи сестерни бисе база натап са-гындырып турар: «Хамык умур болза, быжык дурмулгага үн-дөшлөттинген билиг-биле кызыгаарлатпайн, харын ылап-ла улам бурунгаарлаарында, ылап-ла улам хайну чедиң алы-рында, черле чини сорулгалардан улам берге сорулгаларне шиптирлөөн болур».

Республиканың улус өөредилге ажилдакчыларынын мур-нунда улуг сорулгалар салдыган. Оңашкан ажил-херек дээр улам организастыг, бедик харысалгалы болуру өзүлүп төлөптин салгакчыларны кижизидериниң үндешин болур.

СЭКП = ниң XXIV СЪЕЗДИНИНГЕ УТКУШТУР

КОЛЛЕКТИВТЕРНИН ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИ Күрүне садынын, черлери болгаш ниитиниң, чемненилге бүдүрүлгелери

Түрмөктөп сазар бараан саарыгазынын чыл планын 1971 чылдын декабрь 28-те, бирги кварталдын планын пар-тиянын элчегинг съездинин ажиттынарын бот-ден-зиниң 70 хуу чедирер, 50 муң рубльдин чартык фабрикадын чонга сазар. Камналганы че-дин ап турган, 3 муң рубль орулда алыр. 50 муң рубль-дин технологтуг деригелерин сазин алыр болгаш элтен тургузар.

Моонеп сазында сазыг та-лазы-биле түрмөктөп сазар бараанлар-биле чагылар өзү-гаар бүдүрүлгө черлерин өй-шактаа хандылар. Бүгү-ле бо-лукта аайы-биле чыл пла-нын 1971 чылдын декабрь 28-те, бирги квартал планын март 30-де күүсөдир.

Секки беш чыл планынын овалгаларын амыдарала боттандырганынын түнелгиде Биш-Хем районун «Кызыл та-раачын» колхозунун мал бол-гаш чер ажилында кирип алыр орулда дыйа өскөн. Күрүне дужаар көдөз ажил-агыг продуктуларынын пла-нын ажил күүсөткен.

Болжотун ажил-инчилери СЭКП-ниң XXIV съездинге алдар болдурган социалистг чарышка кирип, бедиктең хуузалгелерин алган. Саар инектерин ажаалда,

ажыр сазыг организацияла-рында 1971 чылда 2760 муң рубльдин бараанын, оң иш-тедин бирги кварталда 550 муң рубльдин бараанын бээр. Камналга чурумун күштелди-рин турган, планда ажыр орулда алырын хандылар. Кү-рүне сазынын бүгү бүдүрү-гелеринге бараанын үзүктел-дирбес орулда-биле доктаа-лыр норма өзүгээр курла-вынын тургузар. Автотран-спорттун ажилалын бедип, анаа турар чорукту кызырар.

Кадр белеткенин талазы-биле бүдүрүлгени дендеди болгаш ажил-херекчи билиг-ин бедилер сорулга-биле Тыва АССР-ниң Сазыг министр-ствунуң өөредилге-курстуг комбинатын дамчыштыр 250 кижини, оң иштинден 100 сазыгын, 50 кассирин, 30 поварын болгаш өск-даа про-

фессиянын талазы-биле 70 кижини белеткээр. Массалыг профессионалы кадрларын белеткээр болгаш билин бедилер планынын бүрүн боттал-дырар хемчегелерин 1971 чыл-да ап чорудар.

Сазыгын материал-техник-тиг базазын экинжидер хем-чегелерин алыр. 1971 чылда холушак 32 магазиниң, 8 са-дыгжы ажилдаар 2 магазини ажилдаа кирир болгаш 6 ларесту немей ажилдар. Мага-зиннерге сазар барааннары шарты белеткээр ийи пекти ажилдар, үш магазини чаар-тыр дерип, барааннары бот-тары сазып алыр чүрүмче дөрт магазини шилчидер. Са-дыг бүдүрүлгелерин сазыг-технологтуг деригелер-биле хандылар.

Малчынарын амыдаралы экинжидеринче, суурга ту-рум чурттаарын шиптирлөөн-риче колхоз баштаар чери бо чылын улуг кичээлгэ салган. Ам-даа нештер 22 малчы-га бажын тудуп бээр соци-алистг хуузалгелер көрдүнгө.

Амгы үеде колхозчулар сөз-дөн сөзүп боттандылар дээр, ажил-агыгын бүгү участок-тарында социалистг чарышын калбарткан ажилдап турар.

Малчынаар бир инекке оңаштыр 2100 килограмм сүттү сазып, төрүүр чус баш жидер хемчегелерин алырын көргөн. Көдөз ажил-агыг продук-туларын күрүнеге сазынын хемчээли эрткен чылдарынын-дак дыйа өскөн. 1971 чылда 1470 тонна сүттү, 677 тонна ээтин, 92 тонна дүктү, 2100 тонна тарааны күрүнеге са-дыр колхозчулар хуузалгөн. Оңу хуузаа бединде декабрь 25-те күүсөдирин хуузалгеле айткан.

Малчынаар бир инекке оңаштыр 2100 килограмм сүттү сазып, төрүүр чус баш малга оңаштыр 30 хураган-ны, 85 бызаны доруктуруп өстүрерин хуузалгөн.

Малчынарын амыдаралы экинжидеринче, суурга ту-рум чурттаарын шиптирлөөн-риче колхоз баштаар чери бо чылын улуг кичээлгэ салган. Ам-даа нештер 22 малчы-га бажын тудуп бээр соци-алистг хуузалгелер көрдүнгө.

Амгы үеде колхозчулар сөз-дөн сөзүп боттандылар дээр, ажил-агыгын бүгү участок-тарында социалистг чарышын калбарткан ажилдап турар. (Бистик көрр.).

„Кызыл тараачын“ колхоз

Секки беш чыл планынын овалгаларын амыдарала боттандырганынын түнелгиде Биш-Хем районун «Кызыл та-раачын» колхозунун мал бол-гаш чер ажилында кирип алыр орулда дыйа өскөн. Күрүне дужаар көдөз ажил-агыг продуктуларынын пла-нын ажил күүсөткен.

Болжотун ажил-инчилери СЭКП-ниң XXIV съездинге алдар болдурган социалистг чарышка кирип, бедиктең хуузалгелерин алган. Саар инектерин ажаалда,

ажыр сазыг организацияла-рында 1971 чылда 2760 муң рубльдин бараанын, оң иш-тедин бирги кварталда 550 муң рубльдин бараанын бээр. Камналга чурумун күштелди-рин турган, планда ажыр орулда алырын хандылар. Кү-рүне сазынын бүгү бүдүрү-гелеринге бараанын үзүктел-дирбес орулда-биле доктаа-лыр норма өзүгээр курла-вынын тургузар. Автотран-спорттун ажилалын бедип, анаа турар чорукту кызырар.

Кадр белеткенин талазы-биле бүдүрүлгени дендеди болгаш ажил-херекчи билиг-ин бедилер сорулга-биле Тыва АССР-ниң Сазыг министр-ствунуң өөредилге-курстуг комбинатын дамчыштыр 250 кижини, оң иштинден 100 сазыгын, 50 кассирин, 30 поварын болгаш өск-даа про-

фессиянын талазы-биле 70 кижини белеткээр. Массалыг профессионалы кадрларын белеткээр болгаш билин бедилер планынын бүрүн боттал-дырар хемчегелерин 1971 чыл-да ап чорудар.

Сазыгын материал-техник-тиг базазын экинжидер хем-чегелерин алыр. 1971 чылда холушак 32 магазиниң, 8 са-дыгжы ажилдаар 2 магазини ажилдаа кирир болгаш 6 ларесту немей ажилдар. Мага-зиннерге сазар барааннары шарты белеткээр ийи пекти ажилдар, үш магазини чаар-тыр дерип, барааннары бот-тары сазып алыр чүрүмче дөрт магазини шилчидер. Са-дыг бүдүрүлгелерин сазыг-технологтуг деригелер-биле хандылар.

Малчынарын амыдаралы экинжидеринче, суурга ту-рум чурттаарын шиптирлөөн-риче колхоз баштаар чери бо чылын улуг кичээлгэ салган. Ам-даа нештер 22 малчы-га бажын тудуп бээр соци-алистг хуузалгелер көрдүнгө.

Амгы үеде колхозчулар сөз-дөн сөзүп боттандылар дээр, ажил-агыгын бүгү участок-тарында социалистг чарышын калбарткан ажилдап турар. (Бистик көрр.).

Ленин аттыг колхоз

Чөөн-Хемчик районунуң Ле-нин аттыг колхозунун мал-чынары съезд ажиттынар хунге чедир бирги кварта-лдн планында ажыр 90 цент-нер сүттү, 20 центнер ээтин

Чаксы хову ажилдарыга киржир техниканын септел-гени март 30-те чедир бүрүн доозарын ажил-агыгын ме-ханизаторлары хуузалгөн, оңу боттандылары-биле ажилды темпизин дүргөткен.

Чаксы хову ажилдарыга киржир техниканын септел-гени март 30-те чедир бүрүн доозарын ажил-агыгын ме-ханизаторлары хуузалгөн, оңу боттандылары-биле ажилды темпизин дүргөткен.

Чаксы хову ажилдарыга киржир техниканын септел-гени март 30-те чедир бүрүн доозарын ажил-агыгын ме-ханизаторлары хуузалгөн, оңу боттандылары-биле ажилды темпизин дүргөткен.

Чаксы хову ажилдарыга киржир техниканын септел-гени март 30-те чедир бүрүн доозарын ажил-агыгын ме-ханизаторлары хуузалгөн, оңу боттандылары-биле ажилды темпизин дүргөткен.

Чаксы хову ажилдарыга киржир техниканын септел-гени март 30-те чедир бүрүн доозарын ажил-агыгын ме-ханизаторлары хуузалгөн, оңу боттандылары-биле ажилды темпизин дүргөткен.

КЫЗЫЛДЫН КОММУНИСТЕРИНИН КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

Дүүн, Политчырадышкын бажынылга, партияның ээлчег-лиг XX хоорай конференциязы боон эркен.

СЭКП хооромунун ажилынын дугайында өткөт илеткеди оң бирги секретары В. Б. Добромислов кылган. Хоорайның партия организациязынын ревизия комиссиязынын ажилынын дугайында илеткеди оң даргасы Ф. И. Илин кылган.

Өткөт илеткез талазы-биле санал бергенер: «Тыва тудуг» трезинияр парток секретары В. Н. Казан, столоваялар болгаш ресторандар трезинияр директору Ч. К. Сандын, харылаалың хоорай бедилериниң партия организациязынын секретары Л. С. Макаренко, хуу чагыларын дааранылга фабрика-нын дааранышкын Х. С. Салчак, «Кызыл тудуг» тудуг эрге-лешиниң тудугчузу С. Б. Сандан, хоорайның улусузу кон-троль комитетинин даргасы Л. А. Забөөн, бирги автотранспор-туг бүдүрүлгезинин чозаачылар бригадир Г. И. Шустов, башкы институтунун ректору Х. С. Алдын-оол, «Бот-Тей» совхозтун партия организациязынын секретары А. В. Саранулов рес-публицатун партия организациязынын секретары С. С.

Юмбү, аэропорт начальнигиниң политика талазы-биле ор-лакчылы Л. С. Макаров, «Кара-Хаак» совхозтун партия ор-ганизациязынын секретары А. С. Мадыров, Кызыл хоорай Совединиң кукукомунун даргасы С. Х. Крянсый, Кызыл са-дыг чериниң профессионалы каттыккан комитетиниң дар-гасы А. М. Родионова, № 4 школаның партия организация-зынын секретары М. Т. Архипова, «Тере-Хол» колхозтун парток секретары Д. Ч. Кыргыс, хооруккукомунун иштин херектер кидиниң начальнигиниң оралакчызы М. И. Удуракин, ВЛКСМ хооромунун бирги секретары Т. Ч. Сал-чак.

СЭКП обкомунун ийги секретары В. Н. Филиппов конфе-ренциянын ажилында киришкен болгаш түве чугаалаан.

Конференция СЭКП хооромунун, хоорайның партия ор-ганизациязынын ревизия комиссиязынын чаа составын, пар-тиянын область конференциязында баар делегаттарын сон-гаан.

(Конференциянын ажилынын дугайында өткөтү сөзүнүн чокку үеде үнөр номерине парлаар).

БЕДИК ШАҢНАЛ

Совет литератураны хөгжүдөргө ачы-хавылазы, хой-ни-тич идеялиг ажил-чорудулгазы дээр база төрүтүнгөн хунунден бээр алдан харлаанынга холбаштыр ССРЗ-ниң Дээ-ди Совединиң Президиуму «Огонь» журналынын кол редак-тору чогалчы Анатолий Владимирович СООРНОВТУ ОН-ТБЕРЬ РЕВОЛЮЦИЯЗЫ ордени-биле шаңнаан.

(СЭТА).

Партиянын XX хоорай конференциязындан сонгуткан Кызыл хооркомунун составы СЭКП хооркомунун кежигүннери

Аракчаа З. П.	Мякишев В. И.
Гадзидина К. А.	Новикова Л. С.
Горшенко А. К.	Омеленчук В. Д.
Горелов П. М.	Ондар Х. К.
Григорьев А. П.	Орехов Т. Б.
Давыдов Е. А.	Осипенко П. И.
Демченко В. И.	Оян С. Л.
Добромислов В. Б.	Пахомова А. П.
Долзат Ч. С.	Полухин П. А.
Донгак А. Д.-С.	Попов А. А.
Дукешкин С. Ш.	Путинцев Ю. С.
Ельцова А. И.	Сазыкина Е. Б.
Забөөн Л. А.	Салчак Т. Ч.
Зименина М. А.	Салчак Х. С.
Зубарь Н. Н.	Самсонов Б. П.
Илинова Н. П.	Семизов П. П.
Казан В. К.	Сергеев А. А.
Кирдеев Н. В.	Стол-оол Т. А.
Ковалев В. И.	Стрельков А. И.
Красноперов С. Г.	Табова Е. Т.
Косможанов В. Г.	Тарбушкин Ю. И.
Крянсый С. Х.	Тарова Х. Б.
Кузнецов С. М.	Тона С. К.
Кузур Д. И.	Толгар-оол О. А.
Курман В. А.	Тугаржип К. П.
Кыргыс Д. Ч.	Удуракина Е. Д.
Ломасов А. П.	Усмолов М. А.
Мадыр В. Д.	Филиппов В. Н.
Мадыров А. С.	Хасмисов С. Б.
Макаров П. А.	Харен-Бот Х. К.
Макарова Н. С.	Чандукин К. С.
Мартынова М. Ф.	Чичина У. У.
	Шукин С. И.

СЭКП хооркомунун кежигүннеринге КАНДИДАТТАР

Алексеев Ю. И.	Кураев И. К.
Борисов В. С.	Макаров А. А.
Викторов Н. П.	Мордункина Т. М.
Доржу В. С.	Насиринов Г. П.
	Ортаев Г. С.

Хоорайның парторганизациязынын ревизия комиссиязынын кежигүннери

Баранов В. П.	Свергина К. К.
Лопатин И. К.	Хертек А. С.
Лопатина А. А.	Хертек З. Ч.
Сафигулла Г. Ш.	

СЭКП Кызыл хооркомунун пленуму

Пленум организастыг айты-гарыларын чугаалажып көргөн. СЭКП хооромунун бирги се-кретарына болгаш бюро ке-жигүнүнө эш В. Б. Добромис-лов, ийги секретарына бол-гаш бюро кежигүнүнө эш С. М. Кузнецов, секретарына болгаш бюро кежигүнүнө эш Ю. С. Путинцев олар сонгут-кан.

Партия хооромунун бюро кежигүннерине эштер А. И. Пахомова, П. В. Кирдеев, Т. А. Стол-оол, Л. А. Забөөн, С. Х. Крянсый, Х. И. Ондар олар ба-за сонгуткан.



Бистин чуртувуста

БЕДИН ТЕМП

Чер байлаан арыгларының Ленинчи комсомол аттыг Гайск комбинатының коллективти эртен беш чыл дүргүндө бүүдүрүшкүнү кемчээлин ийи катан улгаттырган. Темп бо чылын база бедик. Партианың XXIV съездинге алдар болдурган чарыш аңаа дуза чедирип турар. Январың баштайгы чартында чөс руданын тыварыштын планы 110 хууаан амыр күүсеттинген.

Бүүдүрүлгө чериниң амыл-чыннары болгаш тусый эр-темингери биригивтөөлүк планын хуусаазындан ийи хүн эрте бүрүн күүседирин хүлээнген.

ОРЕНБУРГ.
КУЧУ-ШЫДАЛ
ТӨЛВИЛЕТТИГИНДЕН АШКАН

Роздөлүк даг-химия комбинаты төлөвиттинген чөс күчү-шылалын хуусаа бетинде шийгээдип алган. Оң продукциясы — хөрүн кужурун салдар чок болууларына ажыраттынар, үнелиг чөмүшчилегер.

Комбинаттын коллектив бо чылын төлөвиттингенден 200 муң тонна анык чөмүшчилегин бүүдүр деп шийтирилген. Деригери чөтө амылдарының болгаш амылдарын эки организастаарының күсели-биле ону чедип алган турар.

Львов область.
КАМНАП АЛГАН
МАТЕРИАЛЫ-БИЛЕ

Витебскинчи ийи бүүдүрер «Мызыл Октябрь» фабрикаының коллектив бо чылдың эгезинден бээр чүс муң дөрбөчүн дециметр хрому камнап алган. Камнап алдынган материалдардан ында хүнүнчө пландан ажыр продукция бүүдүрүп турар.

Бүүдүрүлгө черинде камнап-галыг болурунун, амылдарының мурнакчы аргаларының школалары ачылдылар турар. Съезд бүүдүрүшкүнү чарыкчыга быжыкчы коммунист А. А. Голубова бириг черин алган. Оңаалдаан ол 125—135 хуу күүседип турар. Амылдарында эки түңгөлдөргө болурун быжыкчылар М. С. Боровая, В. А. Лыщенко чедип алган.

Партия съездинде амылдар хүнге утуштур 40 муң энешидик бүүдүреринге четчир хрому болгаш өскө-даа материалдары камнап алыр деп коллектив шийтир үндүргөн. (СЭТА-ның көрр.).

ВИТЕБСК.

Ленинчи партияның херээнге шынчы бис

Владимир Ильич Ленин теоретиктиг амылдарына болгаш РКП-ның III съездинге болурун чагыч чугаазына комсомолдун ролунун, аңаа партияны удурутпаанын эргежок чугаазынын дугайын бүрүн тодаргай-биле айткан. Ажылдын болгаш таразын аныктарың бүүгү массазы политиктиг амылга, амыл-агыл болгаш култура тургузушкунуна ийекейлиг кириштербейн турар, коммунист нийтиледди тургузушкунуна ооруну улут баштыгы өөредип чораша. Партианың кулдары болгаш шынчы дузалыгы — Ленинчи комсомол харысалгалыг, улут ол сорулганы оң удурутпаа-биле чедирип турар. Ленинчи комсомолдун болгаш аныктары ВКП(б)-ның XVI съездинде шийтирлерин амыдыралга боттандырбышаан, СЭК-ның XXIV съездинге алдар болдурган «Ленинчи болгаш партияның херээнге шынчы бис» — деп, бүүгү-үлөлдөгү Ленинчи эл-халкка ийекейлиг кириш турар.

Оол, кыс бүүрүзү күш-ажылга, өөредилгеге болгаш хой-ниити амылдары кириш хулааларын алган. Ону бүрүн күсүдери — партияның съездинге бистин коллективтиг бөлөүсү болур.

Комсомолга партияны удурутпааны күшөөдөр талаа-биле Кызылдың хой-хей партия организасталары тодаргай хемчеглерин апарган. Ону олар хамыктыг мурнуна ында ачылдылар турар коммунисттер дачынчылар боттандырдылар турар. Амыг үеде комсомол организасталарын удурутпаа амылга. 3 коммунист болгаш партия кеңешинде аныкталар хаара туттуңа. ВКП(б) эге организасталарының секретарларында 17 коммунист сөзүктүг, ол дээрине нийти санын 20 хууаа-дур. Алардың харылаа бел-

тургузушкунуна оң ролун болгаш харысалгалыг бедик талаа-биле тодаргай хемчеглерин айткан.

Кызыл хоорайның комсомолу найыспалыг партия организасталарының удурутпаанын биле аныктарының коммунист кижизилдигинин талаа-биле чамлык ажылдарын чорудуп келген. Бистин хоорайның комсомолчулары болгаш аныктары ВКП(б)-ның XVI съездинде шийтирлерин амыдыралга боттандырбышаан, СЭК-ның XXIV съездинге алдар болдурган «Ленинчи болгаш партияның херээнге шынчы бис» — деп, бүүгү-үлөлдөгү Ленинчи эл-халкка ийекейлиг кириш турар.

Оол, кыс бүүрүзү күш-ажылга, өөредилгеге болгаш хой-ниити амылдары кириш хулааларын алган. Ону бүрүн күсүдери — партияның съездинге бистин коллективтиг бөлөүсү болур.

Комсомолга партияны удурутпааны күшөөдөр талаа-биле Кызылдың хой-хей партия организасталары тодаргай хемчеглерин апарган. Ону олар хамыктыг мурнуна ында ачылдылар турар коммунисттер дачынчылар боттандырдылар турар. Амыг үеде комсомол организасталарын удурутпаа амылга. 3 коммунист болгаш партия кеңешинде аныкталар хаара туттуңа. ВКП(б) эге организасталарының секретарларында 17 коммунист сөзүктүг, ол дээрине нийти санын 20 хууаа-дур. Алардың харылаа бел-

лириниң болгаш даарылаа комбинатының комсомол организасталары коммунисттер енаиди Кашин болгаш Тамара Скрылева олар билдирип удурутуп келген. Харылаа бедик партия комсомол эге организасталары чокка чедир-ле кош-как ажылдарының санына кириш турган, а оң секретарына эш Кашини сонгаан сонда ында амыл ачылып, ам дээрлериниң одурутпаа кириш турар. Анык коммунист Скрылева даарылаа комбинатының комсомол организасталарын ам үш чыл удурутуп, аныктарының кижизилдигинин бүүгү күжүн болгаш, арга-мергежилдин берип келген. ында комсомолдун шийти амылдан эки тургуушкан, теоретиктиг конференцияларын, Ленинчи кичээлдерин үргүлүп эртирип келген, аныктар барык шийти өөредип турар.

Аларга комсомолдун политиктиг шийтирлеринин пропагандаларын 31 хууаа коммунисттер, электир енаиди Кашиниң комсомолчулары болгаш мурнуна коммунист А. И. Абуза хой чыл иштинде пропагандалар болуп ачылдылар, анык-бүрү солун хемчеглерин ачылап, кичээлдерин ханы утка-шынчалары эртирив келген.

Бистин комсомолчулары болгаш аныктарыныс чурт-түгү бүүгү ажылчы чоннары биле бир дөмөй, съезд мурну-нун күш-ажылчы эл-халкка киришкен. Олар ам хүн бүүрүзү күш-ажылдын болгаш тергени эки өөредилгенин шийтир амылдары ачылап.

А. Чап-олду, Н. Дембелди, элчилер М. Базаанни, В. Куларын болгаш оон-даа өскө-лерни хамарыштырып болур. Эртен юбилейлик чылда херээннер чөүлөдү «Эң эки културалыг өг-бүлө» деп чарышты организастаан. Аңаа киришкен 162 малчы өг-бүлениң 122-си орта ийекейлиг киришкен. Чарышты тилекчи хохун малчы Мандал-оол Мадымааны 75 рубль биле шаңнаан, ийи болгаш үшүк черге кирип өг-бүлөлөр база-ла аша шаңнааларын алган.

Чон ортузунга политиктиг ажылды калбартырып агит-квартиралар улут ролду ойноп турар. Илангыя партияның болгаш чазактың доктаал шийтирив, ийи биле ба-за даштыкка болушкуннары амыл-ишчилерге таныштырып, лекция, беселелерин чорудурагы олар таарымчаларын болгаш эңир бооп турар. Агит-квартиралар аразында чарышты организастаан. Оларда көсү агитациянын тусай булуңнарын кылып, хана солуннарын үндүрүп турар. Аңаа сурунун куумчуларынын краралында чурттагычларын амыл-ишке чедирив-кириштерип чорудуп, аргачаларын болгаш чалгаларын ойдалап илередип. Ол чорук четистерин илередирине ду-залап турар. Чаа-Суур, Торгалыг суурларда эки амылды агит-квартиралар бар.

«Торгалыг» совхозта херээннер чөүлөдү «Културалыг амылдардын», «Ажыл-ажылының» болгаш өскө-даа хемчегли секциялары амыл-

дар, өөредип деп дозун-биле эртирив турар. Комсомолчу-аныктарының 24 коллективтиг бедикте социалисттик хулааларын алган. Олардың аразында №1 АТБ-де беш чыл планын 1970 чылдың июнда хуусаа бетинде күүсеткен Леонид Комлевтин, пассажир АТБ-нде В. Бойконун, типографияда Люба Чадмбанын удурутпааны комсомолчу-аныктар бригадалары бар. Аэро-порттун комсомолчу-аныктарынын аразында «СЭК-ның XXIV съездин аттыг эки-паж» дээр социалисттик чарыш калбарган. Коммунисттер күш-ажылдын шийтирив дээр чарыш чаа күш-биле кудурап үнгөн. Амыг үеде 800 ажыг анык амылдан ол атты чедип алган, 409 кижи ол бедик ат дээр демиседип турар.

Аныктарының коммунисттик кижизилдигин комсомолдун амыл-чорудулаанын көл үнденип болуп келген болгаш артар-даа. Ол амылдын үнденип марксизм-ленинизм бо-лур. СЭК-ның ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев ВКП(б)-ның XVI съездинге чугаазына мынча дээр: «Революсчу теорияны, өө-рини — бо болза, улуг күмө-нишинин амыл, кижиниң билин байланыштып комму-низм тургузушкунунун өндүр улуг сорулгаларын билип алырынга чедир ону нөдүрүп турар чаагы амыл болур».

Амыг үеде хоорайда 6 хүн ажыг комсомолчулар болгаш аныктар анык-бүрү өөредилгени эртенне өөредилгеге чө-дүрүп турар.

Чон ортузунга политиктиг ажылды калбартырып агит-квартиралар улут ролду ойноп турар. Илангыя партияның болгаш чазактың доктаал шийтирив, ийи биле ба-за даштыкка болушкуннары амыл-ишчилерге таныштырып, лекция, беселелерин чорудурагы олар таарымчаларын болгаш эңир бооп турар. Агит-квартиралар аразында чарышты организастаан. Оларда көсү агитациянын тусай булуңнарын кылып, хана солуннарын үндүрүп турар. Аңаа сурунун куумчуларынын краралында чурттагычларын амыл-ишке чедирив-кириштерип чорудуп, аргачаларын болгаш чалгаларын ойдалап илередип. Ол чорук четистерин илередирине ду-залап турар. Чаа-Суур, Торгалыг суурларда эки амылды агит-квартиралар бар.

«Торгалыг» совхозта херээннер чөүлөдү «Културалыг амылдардын», «Ажыл-ажылының» болгаш өскө-даа хемчегли секциялары амыл-

дар, өөредип деп дозун-биле эртирив турар. Комсомолчу-аныктарының 24 коллективтиг бедикте социалисттик хулааларын алган. Олардың аразында №1 АТБ-де беш чыл планын 1970 чылдың июнда хуусаа бетинде күүсеткен Леонид Комлевтин, пассажир АТБ-нде В. Бойконун, типографияда Люба Чадмбанын удурутпааны комсомолчу-аныктар бригадалары бар. Аэро-порттун комсомолчу-аныктарынын аразында «СЭК-ның XXIV съездин аттыг эки-паж» дээр социалисттик чарыш калбарган. Коммунисттер күш-ажылдын шийтирив дээр чарыш чаа күш-биле кудурап үнгөн. Амыг үеде 800 ажыг анык амылдан ол атты чедип алган, 409 кижи ол бедик ат дээр демиседип турар.

Аныктарының коммунисттик кижизилдигин комсомолдун амыл-чорудулаанын көл үнденип болуп келген болгаш артар-даа. Ол амылдын үнденип марксизм-ленинизм бо-лур. СЭК-ның ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев ВКП(б)-ның XVI съездинге чугаазына мынча дээр: «Революсчу теорияны, өө-рини — бо болза, улуг күмө-нишинин амыл, кижиниң билин байланыштып комму-низм тургузушкунунун өндүр улуг сорулгаларын билип алырынга чедир ону нөдүрүп турар чаагы амыл болур».

Амыг үеде хоорайда 6 хүн ажыг комсомолчулар болгаш аныктар анык-бүрү өөредилгени эртенне өөредилгеге чө-дүрүп турар.

Чон ортузунга политиктиг ажылды калбартырып агит-квартиралар улут ролду ойноп турар. Илангыя партияның болгаш чазактың доктаал шийтирив, ийи биле ба-за даштыкка болушкуннары амыл-ишчилерге таныштырып, лекция, беселелерин чорудурагы олар таарымчаларын болгаш эңир бооп турар. Агит-квартиралар аразында чарышты организастаан. Оларда көсү агитациянын тусай булуңнарын кылып, хана солуннарын үндүрүп турар. Аңаа сурунун куумчуларынын краралында чурттагычларын амыл-ишке чедирив-кириштерип чорудуп, аргачаларын болгаш чалгаларын ойдалап илередип. Ол чорук четистерин илередирине ду-залап турар. Чаа-Суур, Торгалыг суурларда эки амылды агит-квартиралар бар.

«Торгалыг» совхозта херээннер чөүлөдү «Културалыг амылдардын», «Ажыл-ажылының» болгаш өскө-даа хемчегли секциялары амыл-

дар, өөредип деп дозун-биле эртирив турар. Комсомолчу-аныктарының 24 коллективтиг бедикте социалисттик хулааларын алган. Олардың аразында №1 АТБ-де беш чыл планын 1970 чылдың июнда хуусаа бетинде күүсеткен Леонид Комлевтин, пассажир АТБ-нде В. Бойконун, типографияда Люба Чадмбанын удурутпааны комсомолчу-аныктар бригадалары бар. Аэро-порттун комсомолчу-аныктарынын аразында «СЭК-ның XXIV съездин аттыг эки-паж» дээр социалисттик чарыш калбарган. Коммунисттер күш-ажылдын шийтирив дээр чарыш чаа күш-биле кудурап үнгөн. Амыг үеде 800 ажыг анык амылдан ол атты чедип алган, 409 кижи ол бедик ат дээр демиседип турар.

Аныктарының коммунисттик кижизилдигин комсомолдун амыл-чорудулаанын көл үнденип болуп келген болгаш артар-даа. Ол амылдын үнденип марксизм-ленинизм бо-лур. СЭК-ның ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев ВКП(б)-ның XVI съездинге чугаазына мынча дээр: «Революсчу теорияны, өө-рини — бо болза, улуг күмө-нишинин амыл, кижиниң билин байланыштып комму-низм тургузушкунунун өндүр улуг сорулгаларын билип алырынга чедир ону нөдүрүп турар чаагы амыл болур».

Амыг үеде хоорайда 6 хүн ажыг комсомолчулар болгаш аныктар анык-бүрү өөредилгени эртенне өөредилгеге чө-дүрүп турар.

Чон ортузунга политиктиг ажылды калбартырып агит-квартиралар улут ролду ойноп турар. Илангыя партияның болгаш чазактың доктаал шийтирив, ийи биле ба-за даштыкка болушкуннары амыл-ишчилерге таныштырып, лекция, беселелерин чорудурагы олар таарымчаларын болгаш эңир бооп турар. Агит-квартиралар аразында чарышты организастаан. Оларда көсү агитациянын тусай булуңнарын кылып, хана солуннарын үндүрүп турар. Аңаа сурунун куумчуларынын краралында чурттагычларын амыл-ишке чедирив-кириштерип чорудуп, аргачаларын болгаш чалгаларын ойдалап илередип. Ол чорук четистерин илередирине ду-залап турар. Чаа-Суур, Торгалыг суурларда эки амылды агит-квартиралар бар.

«Торгалыг» совхозта херээннер чөүлөдү «Културалыг амылдардын», «Ажыл-ажылының» болгаш өскө-даа хемчегли секциялары амыл-

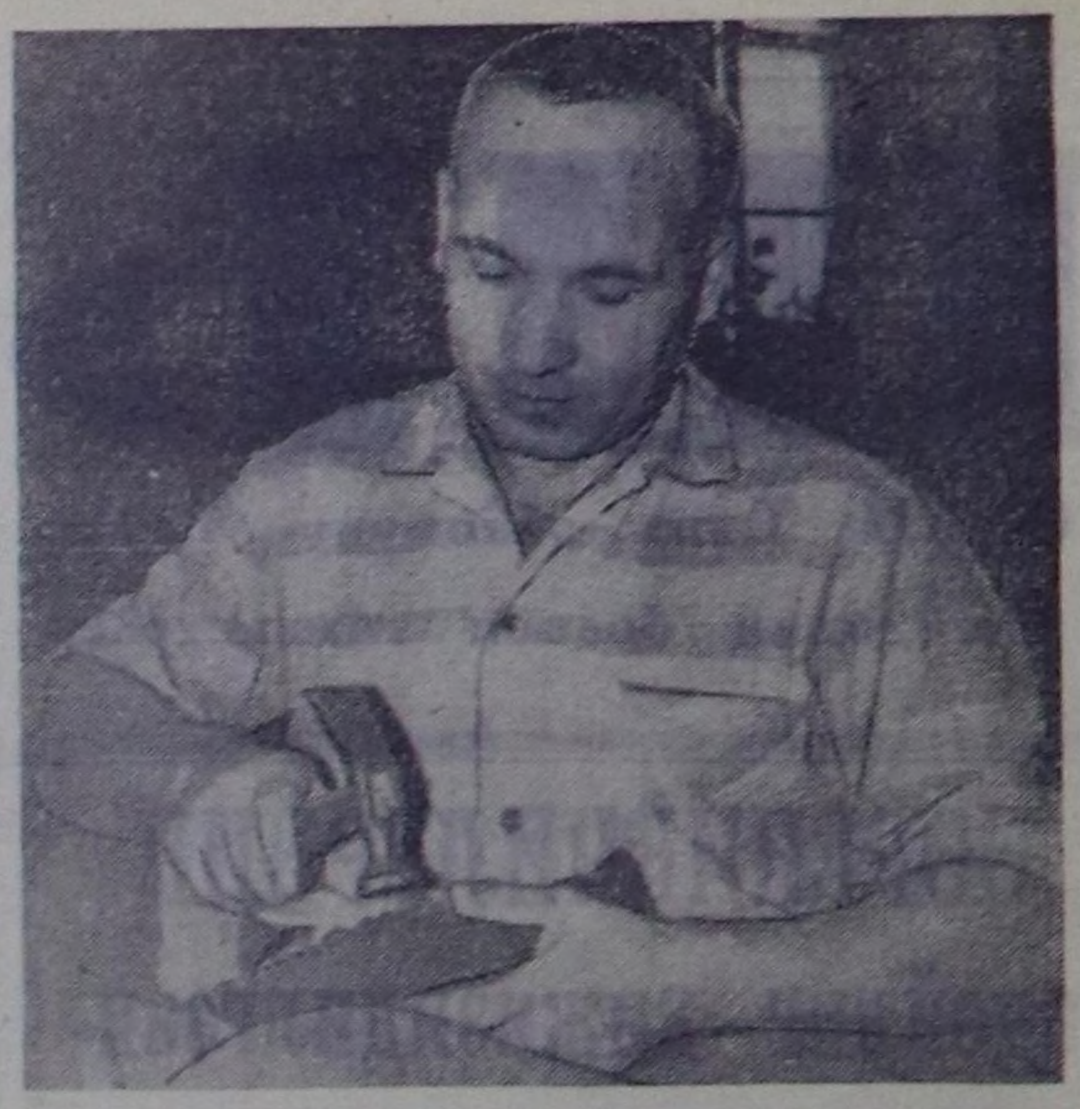
дар, өөредип деп дозун-биле эртирив турар. Комсомолчу-аныктарының 24 коллективтиг бедикте социалисттик хулааларын алган. Олардың аразында №1 АТБ-де беш чыл планын 1970 чылдың июнда хуусаа бетинде күүсеткен Леонид Комлевтин, пассажир АТБ-нде В. Бойконун, типографияда Люба Чадмбанын удурутпааны комсомолчу-аныктар бригадалары бар. Аэро-порттун комсомолчу-аныктарынын аразында «СЭК-ның XXIV съездин аттыг эки-паж» дээр социалисттик чарыш калбарган. Коммунисттер күш-ажылдын шийтирив дээр чарыш чаа күш-биле кудурап үнгөн. Амыг үеде 800 ажыг анык амылдан ол атты чедип алган, 409 кижи ол бедик ат дээр демиседип турар.

Аныктарының коммунисттик кижизилдигин комсомолдун амыл-чорудулаанын көл үнденип болуп келген болгаш артар-даа. Ол амылдын үнденип марксизм-ленинизм бо-лур. СЭК-ның ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев ВКП(б)-ның XVI съездинге чугаазына мынча дээр: «Революсчу теорияны, өө-рини — бо болза, улуг күмө-нишинин амыл, кижиниң билин байланыштып комму-низм тургузушкунунун өндүр улуг сорулгаларын билип алырынга чедир ону нөдүрүп турар чаагы амыл болур».

Амыг үеде хоорайда 6 хүн ажыг комсомолчулар болгаш аныктар анык-бүрү өөредилгени эртенне өөредилгеге чө-дүрүп турар.

Чон ортузунга политиктиг ажылды калбартырып агит-квартиралар улут ролду ойноп турар. Илангыя партияның болгаш чазактың доктаал шийтирив, ийи биле ба-за даштыкка болушкуннары амыл-ишчилерге таныштырып, лекция, беселелерин чорудурагы олар таарымчаларын болгаш эңир бооп турар. Агит-квартиралар аразында чарышты организастаан. Оларда көсү агитациянын тусай булуңнарын кылып, хана солуннарын үндүрүп турар. Аңаа сурунун куумчуларынын краралында чурттагычларын амыл-ишке чедирив-кириштерип чорудуп, аргачаларын болгаш чалгаларын ойдалап илередип. Ол чорук четистерин илередирине ду-залап турар. Чаа-Суур, Торгалыг суурларда эки амылды агит-квартиралар бар.

«Торгалыг» совхозта херээннер чөүлөдү «Културалыг амылдардын», «Ажыл-ажылының» болгаш өскө-даа хемчегли секциялары амыл-



Алгы заводдун коллектив СЭК-ның XXIV съездинге алдар болдурган социалисттик хулааларын күүседип дээр бо хүннөдө чарышты чөдөдө непертектен.

Ийи кылар пелтиг мастери Николай Павлович Марков (устуне чурунта) амылдан келген 25 чылдың дүргүзүлүс макталып келген. Амыг үеде база-ла тергени ачылдып турар.

Кидис ийи өөр цехте дук салыкчы Надежда Тихоновна Ломкина (адаанда чурунта) съезд мурну-нун күш-ажылчы эл-халкка кириш турар мурнакчыларын бирээп. Ол, хүн нормазын доктаамал ажыр күүседип келген.

А. СОКУРОВТУҢ фотолары.

АНЫК ТУДУГЖУ

Ховалыг Эрес-оол Совет Армияга болурун ийи-үч хулаа-биле эртерип, 1964 чылда эш чанып келген. Ол шийте кудурунда-ла тулугу-турган болгаш тулуг талаа-биле мергежилди чедип алган. Шийте келген анык оолдун сагыш-сеткилин кааа амылдарып, кайнаар өө-ринип деп айтырп дүүдөдүп турган.

Ол үеде Х. Эрес-оолдун ада-нези «Сүт-Хол» совхозтун Алды-Ишкениге өшкү каларып турган. Мынчаган Х. Эрес-оол ол кыжын удузу-нча дузалажып, өшкү калар-жып кыштаган. Совет Армиянын хураалы оон өгүн кадыг-быжыгы дадыктырып, быжыг сагыла-чурумга өө-рөдүп, кижизилди каанын Эрес-оолдун аказы Ховалыг Ишкенин өөрүп чугаалап орган. Шийте турган чедип

М. ЧАНЫП-ООЛ.

Партия дугайында Ленинчи өөредилгениң амыдыралчы күжү

В. И. Ленинниң төөгүлүгү улуг ачы-хавыаларының бирээ-зи болза, ажылчы агынчы нийтиел-политиктиг организа-цияны дээр хемчегли чөдө хемчегли пролетары партияны тургуушкуну болур. Партия дугайында Ленинчи өө-редилгениң амыдыралчы күжү — Октябрьниң социалисттик Улут революциянын тилектеги, ССРЭ-ге социализмни тий-лестег болгаш коммунист тургузушкунун практикасы, дегеледин социалисттик дөм каттыштырылган чурттарын чедирив-кириштерип, коммунисттик болгаш анык амылдарга удурутпаа бүүгү чурттарын амылчы агынчыны демисе-биле хамыктыг болгаш баштыктыг болур.

Ленин чаа хемчегли партияны, социалист револю-цияны болгаш пролетариат диктатураның, социализм болгаш коммунизм тургузушкунун партияны тургуушкан. 1903 чылда оң үндөдүп тургусканы болгаш Ленинчи партияны чогун-ла ийи партия ол. Ленин партияны оон-он чылдар дүргүзүлдө Россияның-даа, ол ийиш дегеледин-даа амылчы шийтөөшкө непертен барып база «чөм»-даа ошортуушканга удуз чанып-сылып чон демисе-ди кижизилди, быжыктап, партияны революстуг демисе-ди олутта дадыктырып кайнап.

ПАРТИЯ дугайында өө-редилгениң марксизм-ленинизм-ниң үнденип амылдары-ның бирээп, ол өөредилгениң күжү болгаш, ону амыл-дарга боттандырбайн турар кижин, аас-өс кырында ону күжү көрүп турар дугайында чугаалап-даа турар болза, мынд кижин херек кырында партия-биле харылааны ү-нөш ол болур. Ажылчы агын-чы бүүгү дугайында мар-ксизм-ленинизм анык бол-гаш организасталып-даа тур-гусканын сандардыгын оордатыпшаан, хамыкты мурнап болурун сорушкуну

революцияларын эпоханы-н билдиреринде, партия дугайында өөредилгени ханы болгаш бүүгү талаа-биле ачыл-дып кылар, ажылчы агын-чы организасталары чон хемчегли тургузуп ужу-руткан. Ону Ленин кү-сөткөн. Партияның алыс ме-дүш-шылары, нийтиел амы-дыралдан чартыгына оон ро-лон үнөшп көр талаа-биле Ленин Маркс биле Энгельс-тин үзө-боддарына барыла-ла-лап деп буржуа нүгүд-дечилер чүвөниң алыс утказын-лак мынчаар хандарын ора-данып турар. Ол дээр хо-о-роп меге шуугаа-зын-дыр. Херек кырында Ленин төөгүлүгү чаа байдалга хамарыштыр өө-рөтөп коммунизмниң үндө-зилекчилерин партия дугайында өөредип, ол ийиш марксизмниң нийтиел-биле улам ийи хөжүктөгөн.

Ленин хамыкты мурнап партияны оон мурнакчы тө-дөөчкөчлөрдөн тургууш-кан ажылчы агынчы поли-тиктиг организасталар болгаш удурутпаа кылар көрүп турган. «Партия — агынчы мурнакчы, мурнакчы көзө, оң аныктары» деп, Владимир Ленин дээр. (Чугаала-ныш дөм чыныгы, том 24, арын 34). Бо кыска то-даргалыда партиянын ролу-да, баштыгы болур, мурна-

га чорур, ажылчы агынчы болгаш бүүгү анык амыл-чы болурун ийи-биле өө-рөтүп деп оң төөгүлүгү хулаалар-да тайылбырлатынган.

Мынчаар кыдыг күштү партияга чүгү берип турары ол чүгө анык амыл-чы агынчы болуп шыдаар ужуруту? Чүгө дээр, партия революстуг теория-биле, ний-тиел хөжүгүдөдүп дүрүм-нөш, агынчы политиктиг демиселерин болгаш ре-волюцияны дүрүмнөш-биле чөдөгөтөгөн. «Чүгө мурна-кчы теорияны удурутпаа кы-лаан партия мурнакчы демиселерин ролун күсөдүп шыдаар» деп Ленин айт-канын амылдар долу-у-биле баштыктап. (Том 6, арын 25). Мында теория, партияны анык-чорудула-нын ийекейлиг фундаменти, улут революстуг өө-рөдү-п, коммунизмниң теорияны удурутпаа болурун, эр-темпт коммунизмниң идеяларын амылчы ший-төөшкөчлөргө киришпаша, амылчы агынчы болгаш бүүгү анык амыл-чы агынчы политиктиг, идеология талаа-биле кижизилдиги, сыйрат каттыш-чырынаан, партия массала-ры политиктиг баштыгы, «ай-аыт кириш болгаш ор-ганизасталыг күжү болуп турар.

Ленинниң-биле амыр партияның рол сорулганы болза, политиктиг эрге-чарыгына чаалап алырыне амылчы агынчы организасталар бол-гаш оң өөредилгени, анык амыл-чы чоннары башкы, анык амыл-чы коммунизм алаары, буржуазияга удуз демисе-ди чаа нийтиел тургузушкуну тургузушкуну, социалисттик болгаш коммунисттик эл-халкка ний-тиелдиги үндөш чартыгына боттандырары болуп ту-рар.

Эрги нийтиелдин күштө-ринге болгаш чачылдарына удуз аны демиселер тур-гучуп турар пролетариат дик-татураны социализм тургу-зушкунунуң кол чөсө бол-дур деп, Ленин өө-рөткөн, а амылдар ону долу баш-кыаан. Пролетариат тергени-дег аны апарган чүгө бол-дур, ол демисе чаа хемчег-ли чөдүрүтүр. Ол демисе эрги бүү-чүрүмү катан тур-гусканын оорданып турар дүжүр ооттандырган анык-ларын удурушкунуң башкы-на, контрреволюстуг үймөшкөн, сүзөөчлөрдүн, идеологтук диверсияларын болгаш өскө-даа чүгү-базан удурушкунуң анык амыл-чы агынчы болуп турар. Ленин мынчаар бижээ: «Бо-

дунуң агынчыга шийтөөшкөчлөрдү чаалап алган, демиседе чанып-сылып чок болгаш дөдүкчү партия чок-та, массаларын сагыш-сетки-ни анык апарган билер болгаш аңаа салдар чедир партия чокта ийи демисе

ЧЕДИИШКИННЕРНИ БЫЖЫГЛАВЫШААН

«Тээли» совхозтун ажил-шинчилери СЭКП-ийн XXIII съездинин болгон партиа Төн Комитетинин оон дараагыда болгуулаа Пленумнарын шийтхирлери амьдралга бот-
голдодор дээш чадны боттот хөмчеглери чорудул келген. Ол кезде ажил-агий айтмырлары чедиинкинин шийт-
хирлэринге дулааган.

Бистид совхозтун кол экономиказы — мал. Оон баш са-
лын өстүрер, продуктуудун бедидер дээш малчиннар шу-
дургу ажилдаан түнелинде эрткен юбилейид чылда көргү-
үтлөр мурунку чылдардан элээн акжээв. Совхоз күрүнеге
көдөө ажил-агий продуктуларын садарынч планын хуусаа
бетинде аныр күтсетнем, районда ажил-агийлар аразында
социалисттик чарынчтын тилектин болгон. Ычанган СЭКП
райкомунун болгон райкүтсүмунд шийтхир Кызыл тутун
быжыг- тууду турар.

Нинтинин малынын баш саын өстүрер хөмчеглер алдын-
ган. Эрткен чылын бода мал бажын өстүреринин планын
102 хуу, өшкүтү—103,4 хуу күтсетнем. Чүе баш төртүр мал-
га олааштыр 84 хураган, 82 алайын алган. Бо чамдын че-
динкини бодунуң хөтөөнө бердиген, кызымак малчиннар-
ын күш-ажылын түнелин-дир.

Совхозта мурунчыларынч саын чыл келген тууду-на ко-
вүдөн, көртүгүлери бедид олар. Чүе баш төртүр хойга
олааштыр 90-дан өрт хураган доруктуруп, өстүрген кадар-
чыларынч саын 1969 чылда 32 турган болаа, эрткен чылын
94 четкен. Ыр хойга олааштыр дүр кыргып алырынч көр-
гүтүү база өсөн.

Хойгулар: ССРЭ-ийн Дээди Советинин депутаты Эреге
Сергеев, Тыва АССР-ийн алдырлы малчын Салчак Чу-
дун, Салчак Чанзан-оол, Салчак Төрөшөйт, Хертек Деспи,
Салчак Тойбу-Хаа олар чүе баштан-на 103—120 хураган
доруктуруп, совхозка дужааган. Олар хойнуң чайгы семир-
тилгезин, кышкы оларын, ажаада, чөмөргилгезин шын чо-
рудун, чаш хураганнарын доруктурунчаа уруг кичигей-
ин салып, байлак дужуулангы мөөнөдөн алган эштер болор.
Бо коданарга мал хур, амгы үеде хойлар хураганнан эгел-
ей берген. Чаш төл менди доругу турар.

Шээр мал оолдун эгелзөөн-биле чөмөргилтер совхоз ди-
рекциясы, парком болгон профсоюзтун ажилын комите-
ди бүтү күшүгү кадарчыларга дужаагырынче утандырган.
Коданарда ситен, көк-сула, дүе чөдиртинген. Кыштагарже
мал чөм, оттулар ыш сорторт машинаын, тракторну
салбырларга хувааган, сакманиктерин кадарчыларга бы-
жылаан.

Хойку бригадалар, сүт-баран формалары аразында со-
циалисттик чарынчтын. Оон түндүктөн ай, квартал сапында
ушдурер чамал болгон. Айна кылдыган ажилдарын де-
дигелен, чедир кышкымай, ажилгыттайын турар кура-
лырларже кол кичигейин салын келген бис. Четистерин
чайлаагынын хөмчеглери чугаалаагын турар.

1970 чылдын түнелинде Кызыл-Даг салбырынч Кудук-
та хойку бригадалар чарышка тилекти болгон. Бригада чүе
баш төртүр хойга олааштыр 89 хураган доруктуруп, Хой
бүрүзүндө 2 килограмм 256 грамм дүгү кыргып алган.
Тейлерде хойку бригада ынгичи чегин алган.

Эр-Хавак сүт-баран фермазынын коллективин эрткен чы-
лын 3000 тонна сүтү күрүнеге садар планын 317 тонна кыл-
дыр аныр күтсетнем, социалисттик чарышка бирги чегин
алган. Тилекчилерге шийтхир ымыяларын тыгынсан.

Бедик көргүзүлери чедир алган малчиннарын чарынч-
тын негеделери бугаар шапкан, мактаар көрдүгөн тур-
ган. Ычанган эрткен чылдын түнелинде малыннарга
39 муң рубльди, 54 хураганны немезде төлөвөргө берген.

Совхозтун ажил-шинчилерин ортузунда коммунисттик
күш-ажыла дээш шийтхирин калбарган. Ында 9 бригада,
394 кичи хураа туттуган. Тейлерде хойку бригада (бри-
гадир М. Маадыр-оол) коммунисттик күш-ажылдын бри-
гадиз деп атты чедип алган.

Ынчалла-даа «Тээли» совхозтун мал ажилында четпестер
хой. Малдын баш саын планда көрдүгөнүн бугаар оосейин,
продуктууду чоруду куду болур турар. Оон чылдаагы аде-
жиглени, тарып боозадыгынын шын организастаагын тур-
рунчаа, кызымак чоруду хой болганымда чаш төлү чедир
адымдаан турар. Ызы-бүрү чылдаагынан малдын
өзү, хораар чоруду ам-даа көвөй.

Малдан элекке продукцияны алырда уксаазын акжидер,
чөм-сурууче кичигейин салыр ужурут турда, бо хөмчег-
лер кошкан боттанын келген. Ситен, силос бедилгенин
планы чедир күтсеттиней турарында, ынгичеге болгон
өскө-даа малга порца бугаар чөм бербеске продуктууду чор-
уду чамас болуп артыннаан.

Эрткен беш чылда чедип алган чедиинкинин быжыг-
лаар, мал ажилында четпестерин чайлаа база партианын
XXIV съездинге төлөтхит ужурагыр болгон тоску беш
чыл планынын баштайгызын бедик күш-ажылын көргүзү-
дүргөн доозар сорулга-биле «Тээли» совхозтун хойгулары,
сүт-баран фермазынын ажилдагыларын бедиткен хүдээ-
гени алган.

Съезд ажитынар хүтүнге чедир күрүнеге эят, сүт дужаа-
рынч планын күтсеттин аазаан. Тээликилер 60 чылын
Төрөн чуртка 720 тонна ээтти, 90 тонна хүтүт, 330 тонна
сүтү сааларын, чүе баш төртүр малга олааштыр 80 бызаа-
ны, 90 алай, хураган, 80 кудуну алырын хүдээгени,
оон күтсөдир дээш соруктуг ажилдап турар.

Вай-Тайга район.
Х. БИЧЕ-ООЛ,
совхозта ажилчын комитетинин даргазы.

ДЕЛЕГЕЙ бо Хүннөрдө



Болгар Улуу Республикка. Далайлан болгон хөмчөдөр балыктар ажил ол чур-
та чылдын-на улам хөгжүн олар болганымдан, ол ажилга мержекидиг хой саын
кадрлар негетинин турар.
ЧУРУКТА: Балыктар флоттун келир үедиги далайчылар Бургас хоорайнын
далай флоттун школазында кичээл үезинде.

БТА - СЭТА-ның фотоу.

ЭЛЕКТРОННУГ САНАЛГА ТЕХНИКАЗЫ

СОФИЯ. (СЭТА). Улус ажил-агийн башкаар са-
лаа төлөтхит системаны тургузар талазы-биле ажил
Болгарияда эгелзөө. Улус ажил-агийн түс-түс адыр-
лары, административтик ра-
йоннарын улам май хөгжү-
дүр талазы-биле чоруду шийт-
хирлери хүдөөн алыр, олар-
нын аразында харылааны
күштедирер талазы-биле чо-
рудун турар экономика, со-
циалоттук, демографтик ме-
дөөлери чымыр ол система
хандылар.

Бо угламыншынга баштай-
гы бажынар ам беэин кыл-
дыпкан. Системаны тургуза-
рынга 1971 чылда 30 миллион
адыр ден түнүг капитал са-
мынчыларын килер дээш.
Бо чылын чыгыс аай инфор-
мас албан черинин төлөтхит

В. И. Ленинниң музейиниң юбилейи

ТАМПЕРЕ. (СЭТА-ның корр.). Тампере-
(Финляндия) В. И. Ленинниң музейин
үндөсөөн хүндөн бээр 25 чыл болгон.
1905 болгон 1906 чылдарда РСДП-тын
партия конференциялары болуп эрткен ба-
жында музейин тургускан. Музейин
юбилейинге хобаштыр байырагы хура-
аа болгон. Финлянд Республиканын
болгон Совет Эвелединин күрүне тустар-
ы-биле шимээн залга хоорайнын эр-
чатыраларынч болгон хой-интининин,
«Финляндия-Совет Эвеле» интинелдин
төзөөлгөчлери чымаган. ССРЭ-ийн Фин-
ляндияда алыын А. С. Беляков байырагы
хураалга олтурган.
Хураалга чүе чугаалаан Финляндияны

ийги чырыдышынын министр дээрги хө-
рөөжөн ». Калаанын болгон өскө-даа
ораторлар В. И. Ленинниң амьдралын
болгон ажил-чорудуулаагынын дугайында
билгилерин негедеринге музейиниң чу-
гула ролон демдээлген.
ССРЭ-ийн Дээди Советинин Президи-
мунуң өмүсөөнүн А. С. Беляков «Вла-
дими́р Ильи́ч Ленинниң төртүтүгөн хү-
ндөн бээр 1-10 чылын демдээлери-биле»
деп юбилей медалдарын Тампере хоорай-
нын даргазы П. Павловка, музейин ди-
ректору А. Лаакска болгон ФКП-ийн
Тампере округ организациянын дарга-
зы Э. Мельбергке тыгынсан.

КУБАДА КАДЫК КАМГАЛАЛЫ

ГАВАНА. (СЭТА). Чоңуу
халас хандыры турар 180 ам-
нелгени, поликлиниканы бо-
гаш эмелте-профилактиктик
өскө-даа албан черин револю-
ция соода Кубага тургускан.
Ол дугайын «Нотисас де Ку-
ба» дээр экономикадык бюл-
летень дичаткан. Бюлетень-
де национал кадык камгала-
лының хөгжүдөөнүн дугайында
бюлетеньде көргүсөн саннар база кайта-
чыктыг. Соолту он чылдар
дугузунда революция муру-
нунда чыгыс-даа эмтиэн чок
чоран дагыт болгон өскө-
даа тараачын районнарда чүе
ажык эмелтени, поликлини-
каны, диспансерин тууду,
аажылаа килерген болгон
оларда 1400 адык тусай ар-
темнилер ажилдап турар.

Революция мурунунда Куба-
да 54 эмелте уругу хоорай-
ларга турган. Бүтү куба эм-
чилерин чартык кезин Гава-
нага ажилдап турган, олар-
нын аар өртөктик эмелтени
чүтлө тергидеки аңгы-
ларга чедир турган.
Ам күрүнедин медицина
ажилдагыларын бедилгези-
ринге акша-хөргөйлери ре-
волюция мурундагындан

уш катан хойну берип турар.
Революция чылдарын дур-
гузулда медицина ажилда-
гыларынч саын 1958 чыл-
дында 11 катан көвүдөөн.
Чоокта чаа Гаваана универси-
тетин доозуп үнгөн 460 кичи
медицина ажилдагыларын
армиянынга паттншпал.
Бо чылын Лас-Вильяс биле
Оренте монументин өрөө-
дө чөдөрлө 240 чылын бе-
леткен үлдүрер.

Ажыктын чоңарынч болгон
оларынч өг-бүдөлериның ка-
дыкылы дээш демисеге ку-
ба медицина ажилдагыларын
шаандагы шагда калбаа-биле
негедеринч болгон, мал-
дын, аны-шыйдуу а арын
дээш кичик, мыдаг аар а-
зырларын бүрүн-биле уу-
каан, Кубада туберкулез
аарыг дыка кызырылган.

ПАТРИОТТАРЫНЧ ДЕМИСЕЛИ

АЛЖИР. (СЭТА). Анголаны
хостар Улусчу шимээшкени-
ниң (МПЛА-нын) удурутун
турары шериг-политиктик беш
фронт ам бодунуң ажил-чору-
дугазын чүртүгү 10 районун-
да, тодаргайлаарга, 500 муң
хире кичи чурттан турар 400
муң дөбөлчүн километр де-
висекерде негедерген.
МПЛА-ның удурутуну комен-
диниң кечигиңу Ино Каррей-
ра Ажирге болгон паралага
конференцияныга ол санаар-
ны дичаткан.

Хосталганы дайын чүтө
көдөө черлер-биле кызымак-
ташпалан. Хоорай зона-
ларында чоңук мобилизация
чоруп турар. Чикээ, Луанды-
га МПЛА-ның патриоттары
нефть тургузуулаагынын,
чөмөк скелетарынч болгон
колониалдарынч өскө-даа
стратегия объекттеринин
ажылын сандарын турар.

Чөмөк скелетарынч болгон
калбары-биле адым чаа ам-
дыралда хосталган демисекер-
де тургузун турар дээрин
Ино Каррейра чугаалаан.
Чүртүгү тогузүдүгү эң-не
баштай бол-камгалаа мили-
цияны, санитар төлөтхит,
школаларын, магазиннери
тургускан, өскө өскө-биле ку-
раалаарга, хостуг ангола ку-
руенин баштайгы үндөс-
нери тургустуну турар.

Ангола удурутун национал-
хосталганы шимээшкенини
базар күш-шынчөк колони-
алдарлар дээрин аргам ажил-
лап турар.

Муруну-Африка Республиканы
расисерин-биле болгон
НАТО чурттары-биле порту-
гал колониалдарынч сым-
дыл каттыгынын турар
Ино Каррейра маада хол-
баштыр айткан.

МПЛА-ның хүрээленин бы-
жылаары, чөмөк скелетарын-
ч болгон калбарыны, хоорай
болгон көдөө чоңунуң бүтү бо-
луктерин мобилизастаары
МПЛА-ның кол сорулган.

БУРУУ ШАПКАН

Национал фронтунуң бол-
гон Муруну Вьетнам Респу-
бликанын Революстуг тур ча-
ааның саналын бугаар муру-
ну-вьетнам айтмырлык поли-
тика талазы-биле угазыла-
ны шийтхирлэринге угураа-
лынышаан, Вьетнам талазы-
биле париж чөвүлү хураалы
үзөриңиң планын кылып ту-
рар деп, медегелде чуга-
лаан.

Индий-Кыдаттын үш чу-
тунга АКШ-тын чаа аван-
тиски үлгүдөгилеринден бол-
дунар бүтү урунуктар дээш
харысалганы АКШ-тын ча-
аа буруну-биле хүдөө ужу-
рут дээрин медегелде де-
дигелз.

АКШ-тын империалисттер
«индий-кыдаттарын индий-кы-
даттарга удуур ажилгаар та-
лазы-биле Никсонун дээрин
бодалы боттандыларын күш-
тедирип, бүтү Индий-Кыда-
та дайынны узадыктыр
база калбарып, Хосталганың

ПАТРИОТТАРЫНЧ СОГУУШКУННАРЫ

ХАНОЙ. (СЭТА). Муруну
Вьетнамын Хосталганың
улусчу чөмөк скелетарынч
дайыкчыларын Канто
можуда америк-сайгон шериг-
лери удуур дайынчы хөмчег-
лери каш ууда чедиинкинин
чоруткан. Паралганың хос-
талга агентилерин дайынчы
кадык барымдалаан. Вьет-
нам информация агентиле-
ринин дайыкчы-биле
алырга, япарынч баштайгы
он колунда патриоттар дай-
зынын 270 солдат, офицерин

чыскаалдан үлдүргөн болгон
түдүп алган. Хой саынч бо-
чөмөк скелетарынч болгон
хунаа алган. Январ 7-де
дыка эрте турда, Хосталганың
улусчу чөмөк скелетарынч
Муруну Вьетнама хандырыл-
ганың база бир эң улуг баа-
аазы — Дөсөнда (Биньдинь
можук) америк баалааа хөмчег-
лери халдаан. Биньдинь, Фу-
неч, Зылай болгон Конгитум
можуларда америк база чалча
шериглер ок-чөмөк скелетарынч
хөмчеглери оон баалаан

ӨРТЕКТЕР ӨЗҮЛДЕЗИ

чылдын 11 айларынч дургу-
зунда Испанияга амьдрал
чурттарынын өртөк-үзөн 6,8
хуу аартаан. Чаа чылда испан
ажыктын чоңар өртөктөрүн
улам иңай аартаагынын
таварышкан. Хоорайлар чо-
гулда демир-орукка чоруду-
нуң холөзизин 37 хуу ула-
ттырган.

ДУБЛИН. (СЭТА). Феврал-
дын ортан үезинде эгелзөө,
хлебцик өртөөн 10 хуу хире
улагыттар дээрин Ирландия-
ның улусчун болгон садик
министерствоу чарлаан.

Тускай меделерин бугаар
алырга, эрткен чылдын чүтө
ноябрьда беэин Ирландияга
чөм продуктуларын, хөмчег,
одаар чүтүдү кириштири-
шаан, барын 100 хөвиринч ба-
рааштарыга өртөктөрүн ула-
ттырган.

Чуртта амьдрал чуртта-
рынын өртөк-үзөниң ийини
өзүлдөи эрткен чылда 10 хуу
хире болгон.

Чуртта чугаа-соодуусту ам киминч калбаран дич-
най тиртти кааны ол дээр сен. Бүдү дичалп турар чүе-
вис бодуудуң чугааыс өвөс деп бе, кужурут.
«Кристеч-улетес монитор» солдунан алган шоодугу чур-
рук.

(СЭТА-ның фотохрониказы).



ПАРТИЯНЫНЧ хүрээленинч
чынчмыс эвин болгон
сырый каттыкчыларын
партияның күжүгүн, оон бы-
жыктын эң-не чугааа не-
геделеринин бирөөн кыл-
дыр Ленин сапал чораян.
Партиянын бүтү төвөгүзүн
дургузууда Ленин оон чынчмыс
эвинин дугайында мога-ш-
маг чок сагыш салын чораян.
Партиянын юрум-чуруну
командыр, баксыралдыр чорук-
ту Ленин эң-не аар үлгүдөгү
кылдыр көрүп чораян. «Про-
летарияттын партиянын
демир дөс чуруну (мизгил
оон диктатуразынч үзөй-
де) кым-бир кичи бичин-даа
кошкандыр болза, ол хөмчег
кырында пролетариатка удуур
буржуазияга дуздал турары
ол болур деп, Ленин демдээ-
лз. (Т. 41, арын 28). Анти-
партияның ажилында болгон
бөдүктөргө удуур, барынч бол-
гон чөмөк оппортунистерин
фракциялар, чарыдыкчы
ажыл-чорудугаа удуур
Ленин шыгыч болгон энтен
чөк демисегин чораян. Ылан-
гыс «фракциядан дашкаар
бис» дээр дугайында хоозун
сөстөр-биле бодуун чары-
дыкчы ажил-чорудугаа
чачылар-чаап турган тропи-
канын удуур Ленин, партия
тургузуудың демисегин чо-
руду ужура таварышкан.

ПАРТИЯНЫНЧ массалар-
биле харылаагынын, мас-
саларын партиянын лектин
турарынын дугайында чүдү
партия дугайында лектин
өөрдөгүн он чугааа неке-
теринч бирөөн болур. Ком-

мунисттик партия болза, мас-
саларынч партияны; оон то-
гүдүгү миселчээ чүд дээш, мас-
саларын удурутун, оларын ор-
ганизастаары, идея-политика
талазы-биле кичигейден, улуг
төгүдүгү өсүрүлгелерин шийт-
хирлэринге оларын идея-
нын калбарынын болгон
мөөнөзери болур. Партиянын
күжүгүн үндөсүн массалар-
биле сырый харылаада деп,
Ленин көргөн. Партияны мас-
салардан аныгаар дээр сек-
танч чорукка, ол анымак
чүдү-бааын угламыншы-
наа болгон орадымын-
чыларга удуур Ленин кынар
демисегин чораштыр чө! Ол
сөнтанын угламыншы-
наа колдуунда-ла «чоңоонун»
хоозун чүдүчүрүшкүнар,
мыттыр болзожук, ыч-
чалла-даа ужурутка чок «ре-
волюстчу» лозуннар-биле ча-
йыргалатынган турган. Ленин
идея лозуннарынч револю-
люстчу ужурутка чогуш ой-
галап, хөмчег кырында олар
оппортунистиче кинир тиртти
турар дээрин көргөсөн.
Партиянын сорулгазы болза,
мыла-ла массалар-биле ажил-
дап, кездее оларынч-биле
кады чорур, оларынч сеткил-
сагышыл болгон хөмчеглери-
ни билир, массаларын өрө-
дир болгон олардан өрөткөн
болур деп Ленин өрөткөн.

РОЛЕТАРЖЫ интерна-
ционализмдин принципин
партия дугайында лектин
чөмөк скелетарынч эң чугааа
чүдүлгелерин бирөөн болур.
Партияга национализмдин
идеологиязын халдаар, пар-
тия организастаарын нацио-

нал аян-шынч аян-биле ыл-
гаар дээр язым-бүр орады-
мыншынаа удуур Ленин
энтен чөк демисегин чораян.
Большевиктерин партияны
бүдүгү пролетарынч интерна-
ционализмдин партияны бо-
луп тургустунган, өскөн бо-
лук хөгжөөн. Ол бодунуң
идеологиянын, тургузуу-
нун хөвиринин, ажил-чоруду-
лазынч характеринин талазы-
биле хамы интернационалч.
Хой национализм чүртүгү
пролетариатка бодунуң хү-
рөөлөрүнине каттыштыру-
шаан, большевиктер партияны
бодунуң үндөс-төтөтинин тур-
густунгымында-на эгелзөөн,
дөдөйгөн коммунисттик шим-
чөшкенин чарылаб турду
кедээ, дайынчы отряды болуу
хөдөлгөн келген.

Национал өрө-ажыктарын
шын билир чорук интерна-
ционалч, социалисттик эрге-
ажыктарга удуурамынч ажил-
лап турар. Бүтү-интинин эрге-
ажыктары дээш, хууда эрге-
ажыктарын интинин эрге-
ажыктарына чачыртгы дээш
биче националч кымы, на-
ционал бодун тогунар, на-
ционал халдыкка болгон
тускайлаңч чорукка удуур
демисегиче Ленин бүтү
коммунисттерин кылгырт чор-
оан. Бо талазы-биле Ленин
мындаар бижээ: «Соци-
ализминч национализмче таар-
гы бээрин удуурамынч таар-
гы бис. (Том 22, арын
230). Пролетарынч интерна-
ционализм дугайында лектин
негеделер амгы үеде де-
легейин коммунисттик шим-

чөшкенинч, делегейинч ре-
волюст чоруду талазынч
улам иңайгы хөгжүдөөн дээш
империализм-биле демисегир-
де пролетарынч интернацио-
нализм улам иңайгы сырый
каттыкчылыгында болгон
быжыгымыншынаа канчаар-
да аажок улуг ужурут-ду-
лаа.

КОММУНИСТИК партия-
ларынч стратегияны бол-
гон тактиказы Ленин-
ниң ажилал кылганы ам-
дыралч болгон эң-не чугу-
лаа. Стратегия болгон так-
тиказы ажилал алгынчы
демисег калбарын турар чаа
төгүдүгү байдаларын шийт-
хир барымдалап турган тур-
гууар ужурут деп, Ленин
өрөткөн. Ол ийн — страте-
гия биле тактика кан-
ды-даа таварылтаа дичид,
принципалдык болгон дээш-
тиг, язым-бүр хөвирини
болгон аргаларын ажиллаа
турар ужурут. Амгы үе-чада-
да стратегияны болгон так-
тиказы ажилал кылбышаан,
чаа байдалдарын, чаа соруг-
галарын өөрөшн көрүбүшаан,
коммунисттик болгон ажилчын
партиялар лектин кол не-
геделерин удурутка болуу-
рун турар. Бүтү коммунисттик
партияларынч чынчмыс аай
интернационалч соругаа-
калбарларынч эрге-ажы-
галын дүңдүрүш, социали-
стик аялгылаа тургузарын
интинирдеп турар деп, Ленин
өрөткөн. Ынчалла-даа ол
инти соругааын шийтхир-
лээрде чүрт бурунуну эконо-
миктиг болгон политиктиг
байдалынч онзагайын, ажил-

чы аягынын байдалын, анги-
тарынч кунтеринин деңгизу-
рун, чүрт шийтхит болгон
делегей байдалын барымда-
лап көргөн турар ужурут.
Амгы үеде байдаларында
дүңдүрт коммунисттик болгон
ажыктын партияларынч стра-
тегияны болгон тактика-
зы, империализмге удуур
оларынч демисегин 1969 чыл-
ды дедегей Чөвүлү хураалы
ажыл болгон бүтү талазы
ажылдан кылган.

Чаа хөвиринч пролетарынч
партиянын дугайында лек-
тин өөрөг — марксизм-
ленинизмдин өртөзөгүн, де-
легейин коммунисттик шим-
чөшкенинч теориянынга
болгон практиканынга кан-
чаар-да аажок үнөсөн чө-
пөс өнүгү салымын болур.
Чаа хөвиринч партияны-ре-
волюст теория биле рево-
люстут практиканың чарыл-
бас чынчмыс эвинч доди бол-
гон кымын болур деп, В. И.
Ленинниң төртүтүгөндөн бээр,
100 чыл болгон оюнта
тураскаалан Чайырагы ху-
раалга демдээлз. Ол болза де-
легейин революстут шим-
чөшкенинч, социализм бол-
гон коммунист тургузукчу-
ларына Ленинниң артырын
каан улуг кономалдыр.

СОВЕТ Эвелединин Комму-
нисттик партиямы болза,
ленинизмдин партиямы
болур. Удуур Ленин оон үе-
ажыктарын ажилдап кылган, оу-
туурин болгон дадыктын
түнелди кылган. Ол амьд-
ралдын бүтү талазында по-
литиктиг болгон организастыг
удуртулаанын улам бедик

гай айтмыншынын уду-
руга болурун турары-биле
күштүг. Ол бистид үеиниң
угааын, алдар-хүндүгү болгон
арип-нүгүр деп, В. И. Ле-
нинниң бо хөй-аңт килрич
сөстөрүн бистид партияныс
бодунуң бүтү ажил-чоруду-
лазы-биле шымагытырп тур-
ар.

Ленинниң партия дугайында
өөрдөинде чогадыкчы
угаа-бодал санынч. Партия-
ның организастык хөмчег-
лери, ажилынч арга-
ларында, тактикасында кан-
ды-бир догматизм, чынчмыс
айылык барымдалаан де-
гейлечек чүе чогу кара
чалгыс ол өөрөгтинч амы-
дыр. Төгүдүгү байдаллар
ны кездее барымдалап тур-
ар, партиянын өртөмге үн-
дөс-төтөтинин тургузугуна
политиказы бистид ийтелде
амьдралынч бүтү адырла-
рынга, чүртүгү өргөзгөн бай-
карынга, организастык болгон

ИЕЗИНИН ИЗИН БАСКАН

МЕРИЖИДИН бединче оон оруу дески эвес болган. Ол-бо дыйлаңнаа-тар, калдыр эшкенин дээр, чарча чүт турбайла. Анык урут бодуун баштайм дидим эвес башымын кыл тура, бодуум таарым мергежилди мала-ла шилин алган мен бе? деп айтыр-ган болду. Калыңда улаа салып, орууну мутулдуу-лапта, тура дүшкүчүлүк чорам. Бичаала-да салым-чолдун таарымтарын берселерин мурунун доктаавайн, амиде-раалын алгыны бодууну турар черин таш алган — оон чоргаарлаан чүдү оо.

Галина амидералынды бир мындай таарымга ам-даа уттуурубаан.

— Че, чорутуула, Гали, муну илек саарымны көрсөт. Илек башкыдан досчу бер. Эрткен күзүн саа турганым ишкан, мындай эвес, амыр мен! — деп, Саша дун-мазын көтүктөн.

Гали алаа күзөдүн-биле каттышкан.

— Чорутуула хары, Са-ша!

Ийн утбашкы холдарындан туттуушкан, илек калжа-агычче маңаылаанар. Уууу калжа. Оон бир ужура, тур-гай илекти көрсөт, ана бичи молдурга дег кылдыр сагы-дыр. Мыда бир-ле чиктир, алыска-да ишкан, чүт бар.

— Бо чүтүн чымды? — деп, Гали айтыр.

— Силос чымды-дыр — деп, Саша харылаан. — Бээр, бо-же! Муну илек саар өрөөмдө мында-ла болгай, Гали.

Утбаан бодууче барган, де-мир-хууд эчкенен.

— Дөө ол шөртөргө шилин илекти бээр сүрүп эчкен, Га-ли. Саар инектеринин бир-рөөн ол-дур. Бо өрөөлгө кий-рег, баглан алтыр бис. Саарда чөм бааа бээр чүе.

Гали шөртөргө шилин илек-ти чыгыша чүтүрүп чөдө берген.

— Шу-шу! Шу-шу! — дээр, холдарын сарбайлаан. Илек оон аягында кырып, кыла-таар хамаан чок, хары-даа парактары шала хыйраар-лар көргөп, башын черие үзөйткен. Чөрү илекти ката-ры-биле черден калдыр-бир чүе дилегезин, эчкен чорда, илек думчуун шүш кылган.

башын чайытарга, Гали ал-гага каапкан, утаан-кут чок мый-ла болган.

— Саша! Бо илек кийини үзөт дөй бээр чүе-дир! Кор-тар мен.

— Сени тоовайн, өскөлөп турары ол шымакыл — дээр, Саша инектин шоланын адып кийгизгара, оозу саагынын чугаанын бийир чүе дег, дүр-гөн аякка кылашкан. Кел-геп, кийикчил этпипаан, чөй каап бээр багалажыны чымдаа туруп алган.

ГАЛИ ЭЛЭЭН наш хону-тарда илек-да саар дө-вейи, алаам биле Саша-ныч илек саарын көрүп, олар-га илек багалажып, чөм сал-чып берип, дугалажып келген. Ам үзөт дөй бээр илек-даа чок мындай. Олар илек сап турда амыр, сүт дөртө демир-хууду чүе сымалар чүе болган.

Бир эртен-не нешкилер үзүлгө илек саары-биле ла-жаага чөдүп келген. База-ла багалажып, чөм каап берип, салт эгелзөн. Сашаныч инек-ти орту эрте бергенде, Гали утбаанын дилзөн.

— Бо баглан каап илекти мен сап кербей бе, Саша? — Саша даан — дээр, деми-ли Галиже хууну сунган. — Бичи саңдайга таптыр олу-руп аз. Эмгик дошпууан кай-мамынчок шөйлөбей бер-бей, элтиг суйбай араак, сааы тудар сен. Кордун бе, шак мычтар — дээр, бичи саңдайга олурт алган Гали-нын аягы аякка илекти ийн-лош-биле инектин эминин дошпууан сааы тудуп, көрсө-кен. Сүт хууче таптаймы-ла берген.

Галинын бичи салаалар-дыг холу ийн эминин дош-пууанга чөтөс болган. Ич-чанга ол чангыс дошпууу ийн холдун шөйлөбөй эгелзөн. Бирде хуун дүвүчө сымалар сүт дүжөр-даа, бирде көгүс-курт-даа. Ийн холдун шөйлө-бөз, чөчкөк тырттычкы бе-эс эмгик дошпууан аартыч-кы бе, турган илек хөтөргөн боду-биле тевер орта, бичи саңдайжып кылаша олур-ган Гали ойт кээп дүшкөн. Демир-хууд калгырт-конурт дээр, чүтүл берген. Инеке

тепирген Гали корканындан азы араанындан малай бад-рышкан. Алаам бо чүтүрүп келген.

— Чүү болу берди? — деп, ол дүрөң айтырган.

— Саап олурда илек ойтур төптү шымакыл — деп, Саша тадыладыр каттырган. — Илек-тин эминин дошпууан аарты шөйлөбөйтөр шымакыл.

— Думцаңа чоп таны ба-тай илек саңдарга бээр сен, Саша! Бо өлө илек — дол-га-жаныла, карым чүе бол-баймык. Чоаш инектен саңды-рып өрөдир шымакылгай. Ор-та сен бе?

— Мен саарымга анаа-ла илек чүе. Ыйчап баар деп кайып билер мен.

СААНЧЫ БОЛУП эгел-зөн баштайм башымын мында болган ол таар-ымды Галина Григорьевна ам-даа сактып келер. Оу ам бодол олурарга, хары кижин



каткымы келер. Ыйчап Саша-ныч каттыртып турган чөп-түр ийн. Калдыр-даа аякка-ды болтай кылды эгелзөрдө чери берге, эчкөк, калдыр, угшын билбес болур. А чан-гыс оо-ла аяккады хөй чыл-дар дүрүзүндө уламырт кыл-дып көргөт, мырмалы сагыш-биле дөмөй, ала-тайгаар, ки-жини бодуун тура-соруу-биле бодуп турган шымак алар болбаймык.

Галина Корун алаамы де-зеп, ам «Менегей» совхозтун ат-сугаргыч муракты саан-чыларынын бирөөн аларган. Хол ийн бут нан чандыр бас-пас дийр болгай. Ала-мези-нин кылып чоран аякка ийн аяк-төдү дээр салгаар деп чүе ол-ур.

Галина Корунуң хары 29. Оон арын-шымай ам-даа аякка кыс олчар: чактары долбанын кызыл, аяк дээр өйдүт ак-көк карактарында чалым назымын чалым-чы-тыг отчугам чайлап турар, бажымын чаптай салым ал-гай дуктери алдыналчак.

Салым-чол оу каш-даа ая-зы ортурарга алган чоруп турган. Хөй-хөй аяккады аякка урут бодууну күжүн шөйлөп көргөн. Ыйчаала-да чангыс-ла мергежил, алаам-ныч өрөдир кааным саанчы-нын мергежил, оон сагы-жында адырбайып чоран. Анык кыс ак-көк хөмөринин чүтү Тылга, ат-сугаргыч Талды-Уулаанын эртенге кел-ген, бодуун ол шымак алган мергежил-биле база катан саанчылай берген. Бүдүргөн үзүлгөн чонунга аякка-мын, төрөн чурта бодууну төлөтүп үзүл-хууну берип турарын медресе билер чо-руу анык саанчыны чалган-дырды, улаан-не ийн аякка-даарыче сорук кийрип турар.

— «Менегей» совхозка саан-чылап эгелзө-ле беш чыл азып тур мен — деп, Галина Григорьевна Корун чугала-ды. Мында саалдык мех-аник арт-биле чордуп тур-гар. Холдун арт күч-аңкыла мех-аникастаан. Инектер сүт-күр, шименталь укаалып. Мам чөмөт чөтүр. Азыра-те-жээлди ак. Ыйчапкан сагган сүт элбеп, салаарып турар. Ыйчаала-да эң-не кол чүе саанчы кийинч бодууну ки-жымаанда, арт-мергежилдин-де болгай. Инектин сүдү ала-чайгаар-ла хууче боду-төтү берес. Эки ажаап азы-рап, мергежилдин саа тур-ган чөдүп алыр дерек. Мен мурунда Саша мындагы.

Ирэнорск крайга ол дөрт харымында саанчылап эгел-зөн мен. Ыйчаалажык ол э-де инекти хол-биле саап тур-ган. Манай баштайм улаа-аанда мех-аниктер саалды-көрөдир берге турган. Кара-буун ферманын хонун саанчыны, оон эргелгенин турган Зинада Ивановна мөдөү уугу дуузын чөдир-ди, бодуун байлак арт-дур-жугалма дымдыгы берген. Ам өске-да саанчылар шы-мак, бо аяккады мергежи-лин билип алкан мен.

— Саалчылап келген чыл-дарында ортумак көргүсү-лөрүм калдыр турганмы? — деп, Галина Григорьевна айтырды.

— Чылда саар илек бүрт-зүдөн ортумаа-биле 2500-тен 3300 литр чөдүп турган. Оон-даа бөдүс көргүсүм чөдүп ап болурун аргаан бисте бар. Чижэ, бистен ферманын эң дээр саанчымы Зинада. Реодко эртен чалым илек бүртүлгөн, 3600 литр аякка сүтү саа, республикага бир-ти чөдүп алган болгай. Мен Зина-биле чарыкч турар мен. Бирде ол-даа ажа бээр, бирде мен-даа эрте бээр ачыр-ла-чыр чоруп турар мындай бис.

— Инектен хөй сүтү саап алыр дээр, чүтү кылмы турар силер?

— Мында дыка хөй хөмө-лөргөч бодуун комплексин кийрип турар — деп, саанчы харылаан. — Инектин сүдү дымдаа деп үлөтөр чугаа бар. Ыйчапкан эң-не чугаа чүтү чөм рашкуну ийн таар-ымтары болур. Чайга уе-де инектерин чөд оларынга калдар болтап медресе чөм кылдыр силосту, чарбаны үр-гүлчү берип турар. А кыш-кы уеде рашкун: хонукта си-лос 13 кг, ситен — 2-3 кг, чар-ба 3 кг, сааным күзөң-биле чөм. Сүтү үзүктөл чок бээр. Инек төрүкенин баштайм үзүңдө оон эмин сүт артырбай, эки сырап саар. Хөй азы эвөш сүт бөр инектерин чөм рашкуну аң-гы-аңы болур.

Эртен юбилейин чымдык аякка хөмөргөч дугайла-да Галина Григорьевна мында диди:

— Беш чыл планынмын сөө-гү чылым эки чылдыгды доо-аар дээр ферманын саанчы-лары плудурга аяккады. Мен саар илек бүртүлгөн 311 литр аякка сүтү сагдым. Сов-хозтан берген планы 2250 литр чүе. Күп-ажыкты көр-гүсүмдөн дээр, юбилей ме-далы-биле база шаңнаттым. Партиянын XXIV съездинде төлөтүп укурамыр дээр, 1971 чылдын бирги кварта-лында сүт бүдүргөңи база күрүңгө сааларынмын планын алыр күтүсөрдү деп хуучеген бис.

Укут саанчы Галина Гри-горьевна Корунуң мерге-жилдин бединче оруу ы-дыт. Ол анык саанчы боду-аң кызымкан, плудурга күп-ажык-биле төлөтүп макта-ды чөдүп алган.

К. АРАКТАА.

500 МУН ДУГААР ТРАКТОР

Липецкийн СЭКП-и-и XXIII съездин аттыг тра-ктор заводу эртен чылым 500 мун дугаар трактору боду-руп ундурган. Оон ичинде 215 мул трактору эртен беш чылда кылган. Загод беш чыл планында аякыр 800 трактор-ну бүдүргөн. Ол үзүн дүр-гузунда продукцияны бүдүрү-үндүрeri 88 хуу өскөн күп-ажыктын бүдүрүктүгүн бө-дөткөндөн чөдүп алдыган.

Липецкийн тракторлары чүртүн көдө аякка-агыла-ла тараа култураларын аякка-дан кылдырган, транспорт аяккадынын, мал калжаа-рын аптаарын мех-аникаста-арына болтап өске-да аякка-дырга калбаа-биле аякка-а-ттынмын база, даптыкка-же чо-руттууну турар.

Көдөңин хөмөргөчлерин хандырар дээр бүдүргөңи коллективн тракторларын бар конструкторларын содуур ужурут, чаа-чаа моделдерин тын турар. Чаа беш чылда дагыл, берт черлерин сити-нин кестирегин аяккадыр 50 аяк күштүг, муруну өдө боду шымакчар чаа тракторлар-ын ол бүдүрүп үндүрер. Оларын кабиналарын ооал-онка болдурубас калдыр кар-кастан кылган, кийи олурар черин болтап ийн үндүрүк-чөдүр аякка кылдыр чазар-кан.



ЧУТУКТА: «Т-50А» мар-ка, муруну өдө боду шы-макчар чаа трактор.

Б. КЛИПНИНОВНИН фотоу. (СЭТА-нын фототехникасы).

АЖЫКТЫГ СҮМЕЛЕР

ЭЖИКИ БОЛГАШ СОҢГА ЧААКТАРЫН ЧҮНҮН-БИЛЕ ЧҮРҮЛГӨ

Утсөккө бодуң-биле бодуң каап ажыкты болгаш соңга чактарың бир омаан ишти нааштыр спирт долу каан, сөөк чок чымыс сүт-биле чүрү. Сөдө болгаш салаа то-оултар бола бодуңу аң чок кылдыр куурартылар. Шаа тыр спирт долаан сүт хирки көңүс арыдар болгаш боду-гү улаан-ча оң кийер.

СОҢГА ШИЛИН ЧҮРҮ

Соңга шилин нааштыр спирт азы водка (сүзү 10 кезек деп амыра, оон 1 кезе-зире спирт) долаан сүт-биле чүр болур. Шилин арыдар чүрүш, оу арыс арыс-биле азы чымак сааным-биле, мыаңыла солуң сааным-биле прудыр чөдүп каалтар.

Оон амыра чугайың зо-дур чүрүш, оу шымакчар, оон-биле шилин чаа болур. Ушкү арга бала бар: пост-сөдүр ут-биле «түтүрсе», оон-биле соңгамы кык чөдөр, а оон соңго дөңкө кылган арыс соңидең арыс-биле азы бодуң базар сааным-биле арыдар чөдүп каалтар.

СОҢГА КӨЖӨГӨН АШТАРЫ

Шаараш постен кылган соңга көжөгөн хирини бээр-ге, оу зыб эвес сүзүг сүп шымакчын, сода ээлдирген чымыс сүзүг (чартык тумуң сүзүг 10 ч сода) бысаалар. Оон соңиде көжөгөн чымыс сүт-биле сааным ийн катан чүр болгаш дола-биле куже-есин сүт тукаш, арыс сүзүг бысаалар.

СЫРТКЫ АШТАРЫ

Күш чөңгөнү кылган сыр-тыктын чөңгөн чүрүдө, оу шаараш постен кылган дел-ген сапка сүзүк, аскын дүй даарал калдыр. Бир тумуң сүз-гө 400 грамм сааным азы бийер. Ол сүзүг бурамы азы нааштыр спирти бир ту-муңа бир шай омаажымын ичинг тодуур.

Чөккүт халты оо элди-дирге суккан, алаа чаргыс кыш хире чыттыгар. Хөдүн эрттир хирин чөккүт ийн ка-тан чүр.

Чалыңга чөккүт ишкир таан (таз) иштинге шүрү са-лып алган, алаа чуп болур.

САККА КАЖАН ЧҮНҮ КЫЛЫРЫ?

Январь айда саанчыны са-гыс салыр чүесин-ге зой: хары — өрбөдөдүр болгаш, оон-биле шаараштын дөзүн зөп, тыртыр таптар; соок у-лаады бергенде шаарашын зар-биле жөмөр, хоуун эрттир зар-калас, оон-хирин бодуңтар-дан тө сыйдыр.

Сад шаараштын дөзүн куксакер хөмөргө каалтар чаады, мыаңкаан оу урт-а-ч тынап көрүп турар херек.

Инеарда чымыс хуинер ба-ла тургузаар, оларын кий-рейлер кезип белеткен амы-рына ажылаар. Эки үлгөн, чөткө берген чирбейлерни 25 сантиметрге үзүн кылдыр кезип амыр. Ук чирбейлерни 30—100 кезек кылдыр боодо-лаан, 40—50 сантиметр кылмын кылдыр зар адаанда зөп каар.

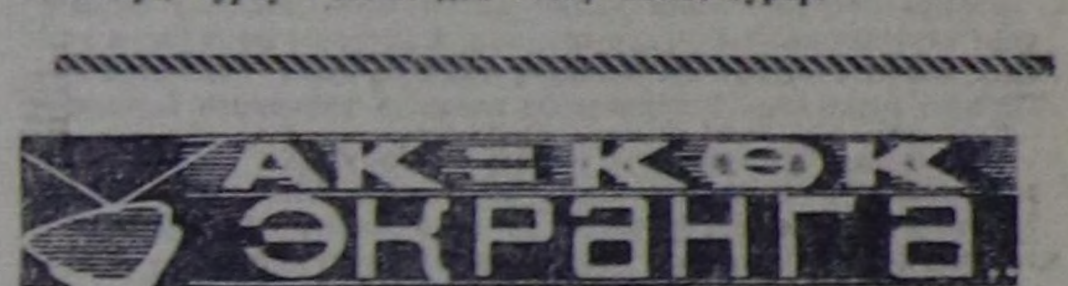
Панын тарым олуртуу-би-ле абзона болгаш арууа үр-е-сини баш үдүр белеткээр. Оуу кылдыр амы арылаан каап элзеген 1-3 денги-уруулар (бир кезең трелин, уш кезең элзеген) кылдыр зо-луур. Оон соңиде элзеген-биле талаан үрелинги таммы 25—30 сантиметр дөңгөмөктөргө уура. Ол долукааным шыма-каш, 3—5 градус чымыс тем-пературада чөдө кадаа-лаар.

КЫМ ЧОГААТКАНЫЛ?

Бо чорук 100 чыл бурунгаар болган. 1968 чылдын чамы-мында Новосильден деп байың тараа шөлүңгө анаа эвес машина көстүп, келген. Костугу уш аякка сооерттүргөн ол машина шөдө үңгөн тарааны кестирбипаан, бастырып те-руп турган. Сымандып алылган бөстүг тараа бажы туснай хааржактарыне төктү чоран. Ук машинаны ийн тараачы башкарар болтап олар хуңде уадуң черинг тараазын кес-тирер.

Соолазүдир жейиша-молотилка деп алаан ол кайтамчык машинаны, байың эзелде черинг даамалы турган талаан-тылг чөгаадыкты Андрей Романович Влазенько чөгадып кылган. Ол үңгөч көстүг камналга кийиледи авторну ал-дын медал-биле шаңкала.

Ол хөпиряк машина даптыкты, Калифорнияга (АКШ) 1879 чылда тыгылган азы Россияга бодарга 11 чыл орай көстүп келген. Ыйчаала-да хаанын Россия үзүңдө Вла-зеньконуң ол чөгаадын улуг-ла хөрекке албай барган. Ый-чалажык, комбайнын эң баштай чөгааттыгын черин Вла-зеньконуң чүртү Россия деп төөгү санап турар.



ЯНВАРЬ 24-ТЕ КЫЗЫЛДАН 11.00—«Поролон—ойнаарак». Кызылдын Пиноверлер ба-жынынын шия болгумуңуң шия. 11.40—Урултарга ди-риг-чүрүктү филм.

МОСКВАДАН 12.00—Информастыг про-грамма. 12.20—Урултарга Ди-риг-чүрүктү филм. 12.30—Школачыларга «Сымарынч чугалап бербөз үш хир». Физика талаан-биле маргал-дааның үшкү оола. 13.30—«Музыкалык кино». 14.00—«Чүрт съезд мурунуң хуше-рипде». 14.30—Магаданың телестудиянын программа.

КЫЗЫЛДАН 17.45—«Эртпелелг хөм». Кат-тырылгы кино.

МОСКВАДАН 19.45—«Сильва». И. Калы-маншпыч опереттазы. Кисте Күрүңкни оперетта театры-нын көргүзүр. Чалсарда «Музыкалык кино». 14.00—«Чүрт съезд мурунуң хуше-рипде». 14.30—Магаданың телестудиянын программа.

биче булуттаар, хар чарбас. Халгың күжү секундда 0—5 метр чөдөр.

Агаарнын температуразы Кызылга болгаш дагыл райо-нарга хуңдө 24—26, дүңө 36—38 градус чөдөр соор.

Агаар станциянын ме-дөзүн бугаар аларга, бөгүн республикага болган Кызылга

Релатор К. П. ДИГА.

ЯНВАРЬ 24-ТЕ

«Найрал»: «Ногаал илчирбелер» 9.45, 11.40, 13.35, 15.30, 17.25, 19.20, 21.15 тактарда.

«Елпее»: № 14 дигит-чүрүктү чымын 9.20, 12.25, «Өдүм чок Кашей» 10.40, 13.45, 15.40, «Хуусааы чөдү хонук» 17.30, 19.20, 21.30 тактарда.

«Каа-Хем»: «Арсея» 10, «Орттедди каапкан чер» 11.45, 13.40, «Никотай Силчепко» 15.35, 17.45, 18.55, 20.40 тактарда.

«Восток»: «Халың турар хааларын эртенге» 10.20, 12, «Делегейин амык балды» 14, «Этеринг сымлетары» (1-ги, 2-ти кезектери) 15, 17.45, 20.30 тактарда.

Комплектиг экспедицияныч Култура бажыны: «Докра-мың ужураалары» 13.30, «Ылактым дугайында база катөт» 15.30, 17.30 тактарда.

«Этергетик» Култура бажыны: «Индөйин Дюнуң өлгө-ни» 12, 15, 17 тактарда.

ЯНВАРЬ 23-ТЕ

«Найрал»: «Ылактымдын чаракы» НАР 10, 11.45, 13.30, 15.15, 17, 18.45, 20.30 тактарда.

«Елпее»: «Өдүм чок Кашей» 9.40, «Ногаал илчирбелер» 11.40, 13.40, 15.40, 17.30, 19.20, 21.30 тактарда.

«Каа-Хем»: «Пирк» 15.15, 17, 18.45, 20.30 тактарда.

«Восток»: «Орттедди каапкан чер» 15, 16.30, 18.40, 20.30 тактарда.

«Этергетик» Култура бажыны: «Хуусааы чөдү хонук» 18, 20 тактарда.

Комплектиг экспедицияныч Култура бажыны: «Том Со-вершич ужураалары» (1-ти кезең) 18, 20 тактарда.

ӨЗҮЛДЕНИН ӨӨСКҮДҮКЧҮЗҮ

Аа-сүттен кылган эмин азымлаар чорун шоодут сүт-түг эвес инектерин сүтүрү-продуктууун хонукта 1-2 литр чөдүр баа сүдүңүң үс-күрүн 0.5—0.8 хуу чөдүр бе-дир дээр. Илаастанга болгаш Сибирге кылган зой салым лаборатория база бү-дүрүлгө шөмөлдөргө то-дараткан.

Аа-сүттен кылган ол эм мы-

АРЫЛАР—КАМГАЛАКЧЫЛАР

Хайдыс арга чоогуңда шөмчүсүң куру-ла үт. Ол дээр, арылар өдүр. Олар канчаа ийнб? Улзегереп чугааларга, ол үтгөр арылар-мын дайымын оларды чүе шымакы. Кужулар оон эгел-ген сады калгың доралкы-лар илаастанга деп кур-тарже жалдаашкын кылмы.

Арылар ол куртарынч бот-танын оор оолдарын дилет-тыккаш, боттарынын чугура-ларын оларынч иштине ар-тыртып каалар. Чугураалар ол куртар оолдарынч бодуң уулкап чышаан, боттары өсүп көлүдөр. Арылар ара-арымын ыңаар камгалап ту-рарлар.

Арылар ол куртарынч бот-танын оор оолдарын дилет-тыккаш, боттарынын чугура-ларын оларынч иштине ар-тыртып каалар. Чугураалар ол куртар оолдарынч бодуң уулкап чышаан, боттары өсүп көлүдөр. Арылар ара-арымын ыңаар камгалап ту-рарлар.

Арылар ол куртарынч бот-танын оор оолдарын дилет-тыккаш, боттарынын чугура-ларын оларынч иштине ар-тыртып каалар. Чугураалар ол куртар оолдарынч бодуң уулкап чышаан, боттары өсүп көлүдөр. Арылар ара-арымын ыңаар камгалап ту-рарлар.

Арылар ол куртарынч бот-танын оор оолдарын дилет-тыккаш, боттарынын чугура-ларын оларынч иштине ар-тыртып каалар. Чугураалар ол куртар оолдарынч бодуң уулкап чышаан, боттары өсүп көлүдөр. Арылар ара-арымын ыңаар камгалап ту-рарлар.

Арылар ол куртарынч бот-танын оор оолдарын дилет-тыккаш, б